

Investicijska dejavnost v občini v letošnjem letu

Delovni ljudje naše občine so v letu 1972 zelo dobro gospodarili in ustvarili znatna sredstva za hitrejši nadaljnji razvoj. To se kaže tudi v zelo razgibani investicijski dejavnosti, saj se skoraj v sleherni naši delovni organizaciji kaj gradi.

Predilnica Litija bo v jeseni odprla novo proizvodno dvorano, opremljeno z najmodernejšimi stroji. Gradbena dela izvaja Industrijsko gradbeno podjetje »Beton«. Vrednost proizvodne dvorane pa bo znašala 1.224.000.000 S din.

Isto gradbeno podjetje gradi v Zagorici proizvodno dvorano za Lesno industrijo Litija, kjer bodo proizvajali stavbno opremo in nadalje razvijali proizvodnjo in izdelke iz pleksi stekla. Proizvodna dvorana bo vredna 620 milijonov S din.

Stanovanjsko komunalno podjetje je že izgradilo novo proizvodno halo v Litiji, v kateri bodo organizirali proizvodnjo za stanovanjsko opremo in za vzdrževanje stanovanjskega fonda. Hala je vredna 134 milijonov S din.

Isto podjetje je pričelo graditi tudi nove proizvodne prostore za Pletilstvo Litija. Nova hala bo končana do konca oktobra, opremljena pa bo z najmodernejšimi pletilnimi stroji. Vrednost hale z opremo vred bo znesla več kot 300 milijonov S din. Sredstva je prispeva-

lo Združeno podjetje Tekstil Ljubljana.

Industrijsko gradbeno podjetje »Beton« je v Hottiču pričelo graditi proizvodne prostore za izde-

Gradnja nadvoza napreduje. Foto: Zofka

lavo betonskih izdelkov. Investicija bo vredna približno 250 milijonov S din.

Kmetijska zadruga Litija bo investirala preko 100 S milijonov za gradnjo hlevov za piščance na Grmačah. Dela je prevzelo gradbeno podjetje »Agroobnova«.

Kolektiv Mizarstva Gabrovka je v letošnjem letu že postavil nove proizvodne prostore. Industrijsko halo so uvozili iz

Vzhodne Nemčije, vrednost pa znaša 100 milijonov S din.

Gostinsko podjetje Litija bo pričelo graditi nove gostinske prostore s štiristeznim avtomatskim kegljiščem. Računajo, da bo investicija končana še letos, vrednost pa bo okoli 250 milijonov S din.

Pekarna Center Ljubljana pripravlja dokumentacijo in načrte za adaptacijo stare šole v Šmartnem, v kateri bo sodobna pekarna s pekarsko proizvodnjo. Tudi tukaj računamo, da bodo dela stekla že letošnjo jesen.

Poleg naštetih gradenj, ki jih planirajo in uresničujejo naši delovni kolektivi s svojimi sredstvi in sredstvi občinskega sklada za razvoj gospodarstva, pa bodo še letos pričeli z gradnjo mostu v Kresnicah, kjer je investitor kresniška industrija apna, s sredstvi pa sodelujejo še skupščina občine, občani in nekatere delovne organizacije. Vrednost mostu bo približno 300 milijonov S din.

V oktobru bodo predali občanom tudi novi most v Litiji, za občinski praznik pa še nadvoz, ki ga gradi gradbeno podjetje »Gradis« iz Ljublja-

ne. Računamo tudi, da bo republiška skupnost za ceste že letos oddala v gradnjo tudi cesto od novega mostu preko litijskega polja s priključ-

kom na Bregu na Zasavsko cesto.

Poleg teh gradenj pa trenutno gradijo v Litiji tri stanovanjske stolpiče (Nadaljevanje na 3. strani)

Pred razpravo o ustavi

Prihodnje dni se bomo začeli prizadevno in različni misli pogovarjati o dopolnitvah ustave SFRJ in SR Slovenije iz leta 1963. Pogovor o ustavi se bo odvijal v vseh delovnih organizacijah, v krajevnih skupnostih, na najrazličnejših sestankih, pa tudi v mnogih pogovorih med znanci in prijatelji. In če hočemo, da bo ta ustava zares temeljna listina samoupravljanja, rezultat volje, pogledov in interesov delovnih ljudi, potem je dolžnost in pravica občana, kmeta, študenta, da se v razpravo vključi in ustvarjalno prispeva k razglabljanju o vsebinskem pomenu tako dopolnjene ustave.

Pogosto si bomo zastavljali vprašanje, čemu spet te spremembe. Če preletimo našo dosedanjjo razvojno pot, lahko ugotovimo, da se je kot rdeča nit stalno pojavljala boj za samoupravljanje, za poglabljanje že začrtanih ciljev v začetku revolucije. Vedno smo iskali novih rešitev, novo vsebino našega dela in življenja z enim temeljnim ciljem: vsem in vsakomur omogočiti bogatejše in srečnejše življenje. Zastavljeno pot družbenega razvoja, ki ga v političnem smislu opredeljujemo s samoupravno socialistično demokracijo, smo vedno znova dograjevali, nikoli se nismo zadovoljili z doseženimi rezultati, nikoli nismo obstali ob trenutnih slabostih, nikoli se nismo ustrašili spopada z nasprotniki samoupravljanja. Nasprotno: kakršnikoli odpori, ki so nam zastavljali pot, so nas prepričali, da je samoupravljanje že globoko doživeta ideja v naših delovnih ljudeh, in to nam je dajalo moč za premagovanje ovir in za odločnejše korake v prihodnost. Iz tega spoznanja je črpala in črpa svojo moč in vlogo Zveza komunistov, kot vodilna idejno politična in organizacijska sila v naši družbi.

Tudi s to ustavo delo še ni končano. Njena bogata vsebina novih družbeno ekonomskih odnosov bo zahtevala v uresničevanju mnogo prizadevnosti, mnogo ustvarjalno-

sti. Kajti uresničevanje načela, da je nosilec vsega družbenega dela in življenja delovni človek v združenem delu, ni enkratna in hitro opravljena akcija. Prenesti dejansko odločanje o vseh stvareh in na vseh ravneh v roke delavca, ne da v njegovem imenu odločajo o nje-ga bolj ali manj odmaknjeni in odtujeni, kot jim pravimo, ekonomski in politični centri odločanja, pomeni v praksi opredeliti se za novo ustavo, za politiko Zveze komunistov.

Temeljna določila, nakažana in določena v ustavi, bodo ostala samo prazni politični dogovori, če jih ne bomo vsak posameznik in vsi skupaj opredelili v neposredno samoupravno življenje. Smo pred neposredno nalogo, kako v ustavi začrtano smer družbeno političnega, kulturnega, ekonomskega, zdravstvenega, socialnega, narodno-obrambnega razvoja prelij v vsakdanjo samoupravno prakso in odločanje delovnih ljudi. Torej gre za to, da bomo živeli zares vsestransko, polno in politično bogato samoupravno življenje v tovarni, šoli, zadrugi, krajevni skupnosti, obrtni delavnici, društvu, v raznih samoupravnih skupnostih. V za-vest in ravnanje moramo sprejeti spoznanje, da bomo v prihodnje tako dobro ali slabo živeli, kot si bomo sami določili. Ob tem bomo sami jamčili za uspeh začrtane politike, ne da bi se obračali na koga zunaj nas. Čaka nas veliko dela v dograjevanju naših samoupravnih predpisov v organizaciji združenega dela, v krajevni skupnosti in občini.

Uspeh ustave razprave bo odvisen od nas vseh, zato se moramo odzvati vabilu Socialistične zveze, Zveze komunistov in vseh drugih organizacij, ki bodo organizirale ustavno razpravo. Tudi sodelovanje v ustavni razpravi je del samoupravljanja, rečemo lahko, da s sedanjimi spremembami, utrjujemo temelje socialistični samoupravni demokraciji, kot posebni obliki diktature proletariata.

Jože Dernovšek

Starj most se umika novemu. Foto: Zofka

Gradnja stanovanj po novih predpisih

Skupščina SRS je sprejela resolucijo o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva in ustrezne zakone, kar predstavlja osnovo za splošni družbeni dogovor o načinu in možnosti graditve stanovanj. S temi predpisi je dana možnost, da občina sprejema določene predpise za reševanje stanovanjskih vprašanj delovnih ljudi in občanov. Celotni sistem sloni na povečanem vplivu družbene skupnosti in solidarnosti vseh občanov pri reševanju stanovanjskih vprašanj. Ker novi sistem stanovanjskega gospodarstva sloni na večjem vplivu družbene skupnosti in solidarnosti vseh občanov, je bila organizirana širša javna razprava. Pripombe občanov in delovnih organizacij smo upoštevali pri sprejemanju občinskih odlokov. Delovni ljudje, občani ter delovne organizacije bodo odslej samostojno z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi zagotavljali in združevali sredstva za graditev stanovanj.

Gradnja stanovanj bo potekala na podlagi programa graditve stanovanj, ki ga je sprejela občinska skupščina. Program morajo izdelati tudi vse delovne organizacije v okviru svojih potreb in razpoložljivih sredstev.

Novi sistem ukinja linearno subvencioniranje stanarin, zato tudi vsi najemniki stanovanj plačujejo od 1. 7. 1973 celotno najemnino po sklenjenih pogodbah iz leta 1966. Sredstva najemnin se pri Stanovanjsko komunalnem podjetju s tem ne bodo povečala, ker je podjetje prejemale različno do sklenjenih pogodb iz posebnega računa pri občinski skupščini (letno 128.388 dinarjev). Odslej bodo prejeli mali subvencijo le določeni upravičenci, o tem pa je dano pojasnilo v posebnem sestavku.

V tem letu je bila povečana stopnja prispevka za stanovanjsko gradnjo in sicer od 4 na 6 %. Delovne organizacije ta odstotek lahko povečajo, ne morejo pa izločiti

manj kot 6 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov. Tako zbrana sredstva pa se potem delijo: 30 % se vplača v solidarnostni stanovanjski sklad, 30 % se vplača na poseben račun pri Ljubljanski banki, 40 % ostane delovni organizaciji.

Sredstva solidarnostnega sklada se bodo porabila za

V to skupnost bi spadali:
— solidarnostni stanovanjski sklad,
— sklad za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča,
— samoupravna skupnost, ki

nakup stanovanj in za izplačilo subvencij najemnikom stanovanj. Sredstva pri Ljubljanski banki so namenjena za najetje kredita za gradnjo stanovanj. Sredstva pri delovnih organizacijah pa za gradnjo stanovanj, dajanje posojil delavcem in odplačila anuitet za kredite, s katerimi so bila kupljena stanovanja. Podjetju ostanejo tudi vsa izločena sredstva nad 6 %.

Naloge s področja stanovanjske graditve bodo lažje rešljive s skupnim prizadevanjem in zagotavljanjem večjih kompleksov stavbnih zemljišč, kjer bo omogočena organizirana in cenejša stanovanjska graditev.

Srednjeročni program stanovanjske graditve predstavlja v občini težišče dela za uspešno izpeljavo stanovanjske reforme. Občinski program postaja tako osrednji operativni program, v katerem se odražajo politika občine na področju stanovanjske graditve, pa tudi materialne zahteve ter obveznosti delovnih ljudi in občanov.

V. C.

Kdo je upravičen do povračila stanarine

Po odloku o delni nadomestitvi stanarine in drugi družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu je del sredstev, ki se zbirajo v solidarnostnem stanovanjskem skladu, namenjen za izplačilo pomoči ob pogojih, ki jih določa ta odlok.

Povzetek pogojev:

Delna nadomestitev stanarin je odvisna od premoženjskega stanja nosilca stanovanjske pravice, članov gospodinjstva in velikosti stanovanja. Pravico do nadomestitve imajo vsi nosilci stanovanjske pravice, ki stanujejo na območju občine Litijskega.

Delna nadomestitev se izplača do 60 % stanarine:

— če je stanovanje ocenjeno do 100 točk,
— če po površini stanovanje ne presega naslednje površine:
1 član gospodinjstva do 28 m²
2 člana gospodinjstva do 42 m²
3 člani gospodinjstva do 57 m²

4 člani in več do 66 m² za vsakega nadaljnega člana gospodinjstva pa še do 10 m² stanovanjske površine. Za nefunkcionalna stanovanja, stara nad 50 let, se normativ lahko poveča za 30 %.

Izračun delne nadomestitve se izdela po priloženi tabeli na naslednji način:

Izračuna se skupni dohodek vseh članov gospodinjstva za preteklo leto, pomnoži se z odstotkom v tabeli in delj s 100. Primer:

Letni dohodek 4 članske družine:

oče	20.000.—	din
mati	15.000.—	din
dva otroka	—	
Skupaj	35.000.—	din

Seštevek se pomnoži z 102 odstotka in deli s 100. (Dohodek gospodinjstva od 33.000—35.999, 4-članska družina)
 $35.000 \times 102 = 357.000 : 100 = 3570$

Letna stanarina te družine je lahko 3.570 din, to je mesečno 297,50 din. Če družina plačuje večjo stanarino, ima pravico zahtevati povrnitev razlike med tako izračunano znosno stanarino in stanarino, ki jo plačuje za stanovanje. Pravico do nadomestila uveljavlja nosilec stanovanjske pravice pri Solidarnostnem stanovanjskem skladu tiste občine, v kateri stanuje. Zahtevo je treba vložiti vsako leto do 31. januarja ali v 30 dneh po preselitvi v novo stanovanje. Zahteva za leto, od 1. 7. 1973 dalje, pa se mora vložiti do 30. 8. 1973.

Zahtevku je treba priložiti:
— potrdilo o letnem dohodku za preteklo leto,
— potrdilo o številu članov gospodinjstva,
— veljavna stanovanjska pogodba,

V. C.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ustanovitev stanovanjske skupnosti

Predvidena je ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti, v kateri bi bili zastopani vsi vplačniki stanovanjskega prispevka. Samoupravna stanovanjska skupnost bi bila organizirana kot samoupravno telo s skupščino, ki bi štela do 45 članov in z izvršnim odborom ki bi imel 9—11 članov. Ta skupnost bo odločala o vseh zadevah s področja stanovanjskega gospodarstva.

V to skupnost bi spadali:
— solidarnostni stanovanjski sklad,
— sklad za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča,
— samoupravna skupnost, ki

bo upravljala s sredstvi združenimi pri Ljubljanski banki,
— samoupravna skupnost, ki bo upravljala s stanovanji (sedaj Stanovanjsko komunalno podjetje)

Vse administrativne in tehnične posle bi za vse skupnosti opravljalo stanovanjsko podjetje. Sedanje Stanovanjsko komunalno podjetje Litijskega bi se razdružilo. V bodočem stanovanjskem podjetju bi bile le tehnične službe in urbanistična služba. Vsi servisi in Separacija Hotič pa bi se organizirali v samostojno podjetje.

V. C.

Stanovanjska gradnja v občini

V občini Litijskega se je v zadnjem desetletju povečalo število prebivalstva na 16.623, v mestu Litijskega pa na 3963.

Na gospodinjstvo pride 3,48 članov (v SRS 3,28).

V občini je 4.382 stanovanj:
— 1.803 stanovanj je brez elektrike ali vodovoda,
— 2.960 stanovanj nima kopalnice,
— 2.571 stanovanj je brez vgrajenega stranišča,
— 1.575 stanovanj je grajeno pred I. svetovno vojno,
— 70 % stanovanj je potrebnih popravila.

Izračun po republiški metodologiji nam glede primanjkljaja stanovanj da naslednje podatke:

— primanjkuje 802 stanovanja, to je 19 % obstoječega stanovanjskega sklada,
— v občini je bilo leta 1971 4.740 gospodinjstev, stanovanj le 4.382, tako da je bil primanjkljaj 358 stanovanj,
— ostali del manjkajočih stanovanj predstavlja po popisu v letu 1971:

zasilna stanovanja	88
naseljeni poslovni prostori	13
stanovanja ocenjena pod 50 točk	211
prenaseljena stanovanja	132

Pri ocenitvi primanjkljaja stanovanj ni upoštevana na-

daljnja selitev podeželskega prebivalstva v Litijskega in Šmartno.

Plan predvideva v letih 1972—1976 povprečno po 54 stanovanj letno, to je skupno 270 stanovanj. Do leta 2000 predvideva plan izgradnjo 1800 stanovanj.

Srednjeročni program razvoja stanovanjske graditve je bil sestavljen in sprejet v letu 1972. Realna in nesporna je ugotovitev glede primanjkljaja stanovanj. Na podlagi zbranih sredstev v tekočem letu pa bo verjetno možno število zgrajenih stanovanj povečati. V številu so zajeta tudi stanovanja, ki jih gradijo občani. Ker pa je v zadnjih letih precej naraslo število zasebnih graditeljev, ki bodo v naslednjih letih dokončali stanovanja, se bo število povečalo za najmanj 20—30 % zgrajenih stanovanj. V planu sredstev, oziroma številu zgrajenih stanovanj za družbeni sektor, tudi niso bili upoštevani morebitni krediti, ki jih bo odobrila Ljubljanska banka.

V. C.

Dohodek gospodinjstva letno v din	Število članov gospodinjstva							
	1	2	3	4	5	6	7	8
— 2.999	1,0							
3.000—5.999	8,0	2,5						
6.000—8.999	11,5	6,0	3,0					
9.000—11.999	13,7	8,5	5,5	2,2				
12.000—14.999	15,5	10,4	7,1	4,1	2,1	0,5		
15.000—17.999	16,5	11,4	8,5	5,3	3,4	2,1	1,0	
18.000—20.999	17,6	12,5	9,5	6,3	4,5	3,3	2,2	1,0
21.000—23.999	18,5	13,4	10,3	7,3	5,4	4,2	3,1	2,0
24.000—26.999	19,3	14,2	11,0	8,1	6,4	5,0	4,0	2,8
27.000—29.999	20,0	14,8	11,8	9,0	7,1	5,7	4,6	3,5
30.000—32.999	20,6	15,6	12,5	9,5	7,7	6,4	5,3	4,1
33.000—35.999	21,3	16,3	13,1	10,2	8,4	7,0	5,9	4,8
36.000—38.999	22,0	16,8	13,8	10,8	8,9	7,6	6,5	5,4
39.000—41.999	22,5	17,4	14,4	11,3	9,4	8,1	7,0	5,9
42.000—44.999	23,0	17,9	14,9	11,8	9,8	8,6	7,5	6,4
45.000—47.999	23,6	18,4	15,3	12,3	10,3	9,0	8,0	6,8
48.000—50.999	24,0	18,8	15,7	12,7	10,8	9,5	8,4	7,3
51.000—53.999	24,3	19,1	16,1	13,1	11,2	10,0	8,8	7,7
54.000—56.999	24,7	19,6	16,5	13,4	11,6	10,3	9,2	8,1
57.000—59.999	25,0	19,9	16,8	13,8	11,9	10,6	9,5	8,4
60.000—62.999		20,2	17,2	14,1	12,2	10,9	9,8	8,7
63.000—65.999		20,5	17,5	14,3	12,6	11,3	10,1	9,0
66.000—68.999		20,9	17,8	14,7	12,9	11,6	10,5	9,4
69.000—71.999		21,2	18,1	15,0	13,1	11,9	10,7	9,6
72.000—74.999		21,4	18,4	15,3	13,4	12,2	11,0	9,9
75.000—77.999		21,7	18,7	15,5	13,7	12,4	11,3	10,2
78.000—80.999		22,0	19,0	15,8	13,9	12,7	11,6	10,5
81.000—83.999		22,3	19,2	16,2	14,2	13,0	11,9	10,7

Pomanjkanje učiteljev ogroža normalno delo

Novo šolsko leto je tu. Šole so pripravljene, da odpro vrata, vendar bodo morale nekatere močno okrniti in skrajšati učni program.

Zakaj? Vzrokov je več. Ukinitve učiteljskih, ki so na slovenskem izobraževalni učitelje za razredni pouk, in ustanovitve pedagoških akademij, je povzročila daljšo dobo študija za učiteljski poklic. Sicer je bila ta odločitev pred petimi leti nujna in pomeni velik napredek v načinu izobraževanja bodočih učiteljev. Zahteva po temeljitejši in širši pedagoški izobraženosti bodočih učiteljev je utemeljena iz družbenega in strokovnega vidika. Seveda pa je nov način izobraževanja učiteljev povzročil podaljšanje študija od prejšnjih 5 na 7 let (4 leta ped. gimnazije in 2,5 do 3 leta ped. akademije). Na drugi strani pa je vpis študentov za razredni pouk na PA zelo majhen, saj so v prvem obdobju imeli prvi letniki le po 10–15 študentov. To pomeni, če bi vsi končali v določenem roku, 10 do 15 novih učiteljev za področje polovice Slovenije. Prve redke diplomante PA za razredni pouk smo dobili v naši občini šele 1971-72. leta, ki pa v nobenem primeru ne pokrivajo izpraznjenih delovnih mest.

Največje pomanjkanje učiteljev je v oddaljenih šolah, kjer so življenjski in v nekaterih primerih tudi delovni pogoji za delo mladega učitelja najtežji. Po podatkih iz meseca junija nam manjka kar 18 učiteljev za razredni in predmetni pouk. Tako veliko število izpraznjenih delovnih mest pomeni, da bodo morale nekatere manjše šole prilagoditi organizacijo pouka tako, da bodo učitelji poučevali celodnevno. To bo povzročilo, da bodo učenci imeli manjše število učnih ur in s tem povezano tudi skrajšan učni program. V tem je najtežji strokovni problem za učitelja, končne posledice pa nosi prav učenec, ki je za tako kadrovske stanje po naših šolah najmanj kriv. To so šole s kombiniranim poukom (učitelji poučujejo 2 oddelka hkrati), ki že tako v vsebinskem in organizacijskem pogledu otežkoča normalno učnovzgojno delo. K temu se pridružuje še skrajšan število učnih ur, ki so namenjene posameznim učnim predmetom.

Samoupravni organi šol, kakor tudi vodstva šol v naši občini, vlagajo nesebične napore, da bi pridobili učitelje za prazna delovna mesta. Uspehi so bili skromni, ker je dotok diplomantov skrajno slab, starejši učitelji pa se ne odločajo za službovanje na težkih delovnih mestih.

Tudi v minulem šolskem letu smo morali reševati hude kadrovske probleme, da smo zagotovili kolikor toliko reden pouk. Tako smo na primer zadnja dva meseca lan-

skega šolskega leta nadomeščali na šoli Primskovo, ker je na šoli ostal le en učitelj. Edina možna rešitev je bila ta, da so se štirje učitelji iz Šmartnega izmenično vsak drugi dan vozili poučevat.

V dopoldanskem času so poučevali na matični šoli, popoldan pa na Primskovem. Kolikšen napor je bil potreben, da je takšna oblika nadomeščanja uspela, ni potrebno posebej omenjati. Navajamo le podatek, da je bil učitelj dnevno obremenjen z 12 urami dela (priprave na pouk in poučevanje). Seveda pa je bila taka oblika nadomeščanja možna le v letnem času, ko je cesta prevozna in ko je šlo za krajše obdobje poučevanja. Na drugi strani pa so pokazali učitelji-šoferji veliko mero solidarnosti s tem, da so prevzeli obveznost,

da so izmenično vozili s svojimi avtomobili učitelje na Primskovo.

Slabe stanovanjske razmere na nekaterih šolah (Dole, Konjšica, Mamolj) imajo tudi močan vpliv na odločanje učiteljev za službovanje na teh delovnih mestih, kajti težko je pridobiti učitelja, če mu nudimo le podstrešno stanovanje, ki je brez sanitarnohigienskih naprav. Poleg tega pa imajo ti kraji še slabo cestno povezavo z dolino. Vse kaže, da je dodatek za težka delovna mesta, ki ga dobivajo učitelji, še premalo spodbuden, da bi se učitelji raje odločali za službovanje na teh šolah.

Izhod iz kritičnega kadrovskega položaja naših šol v občini moramo iskati v načrtnem poklicnem usmerjanju že v osnovni šoli in v prilačni politiki štipendiranja dijakov in študentov na kadrovske šole. Prav v tej smeri smo že v preteklih le-

tihi vložili precej naporov, ki so nam rodili prve skromne uspehe.

Vsaka finančna naložba v kadre je seveda dolgoročna in rodi rezultate čez več let. Pri temeljni izobraževalni skupnosti v Litiji štipendiramo 31 dijakov in študentov. Od tega se šola:

- 15 dijakov na ped. gimnaziji

- 5 dijakov na sr. vzgojiteljski šoli

- 11 na pedagoški akademiji in drugih visokih šolah.

Študente smo usmerjali predvsem na študij tistih deficitarnih strok, oziroma predmetnih skupin, ki jih najbolj potrebujemo (ma-fi, an-sl, tel. vzg. in razredni pouk). Nikakor pa ne moremo biti zadovoljni z usmerjanjem štipendistov za študij razrednega pouka, kot kaže bo v naslednjem letu le en sam študent študiral razredni pouk.

Ker je kadrovska kriza prerasla možnosti uspešnega razreševanja samih šol, je potrebna pomoč vseh zainteresiranih dejavnikov v občini pri načrtnem odpravljanju vzrokov, ki pogojujejo nastalo večletno krizo pedagoškega poklica. Ti vzroki so:

1. Bistveno moramo spreminiti nagrajevanje prosvetnih delavcev, ki so še vedno v primerjavi z gospodarstvom slabše nagrajeni, z ozirom na isto stopnjo izobrazbe.

2. Načrtno moramo vlagati finančna sredstva v učiteljska stanovanja v oddaljenih krajih.

3. Povečati je treba sredstva za nagrajevanje učiteljev, ki poučujejo na težkih delovnih mestih.

4. Vse osnovne šole morajo z vso zavzetostjo tudi v bodoče skrbeti za poklicno usmerjanje učencev v učiteljski poklic. Grošelj Jože

Kdo je upravičen do povračila stanarine

(Nadaljevanje z 2. strani)

— zapisnik o očitvi stanovanja.

Delna nadomestitev je lahko odobrena za eno leto in se izplačuje le, če je razlika večja kot 20.— din mesečno. Sklad bo odobreno nadomestilo nakazoval za tri mesece skupaj, za nazaj.

Pravica do nadomestila pa ne pripada:

- če nosilec stanovanjske pravice oddaja stanovanje v podnajem,

- če se stanovanje, ali del stanovanja, uporablja za poslovne namene,

- če je nosilec stanovanjske pravice ali drug član gospodinjstva lastnik vseljivega stanovanja,

- če je nosilec stanovanjske hiše ali drug član gospodinjstva lastnik počitniške hiše

ali avtomobila. Določilo o avtomobilu ne velja za invalida.

V. C.

Investicijska dejavnost...

(Nadaljevanje s 1. strani)

po 29 stanovanj. Gradbeno podjetje »Beton«, ki gradi te stolpiče, pa bo še letos pričelo graditi večji stanovanjski blok.

PTT podjetje bo še v letošnjem letu vložilo za modernizacijo telefonskega omrežja v občini preko 600 milijonov S din. Montirali bodo naprave za brezžično povezavo Litije z Ljubljano s 60 novimi linijami (sedaj jih je samo 12). Razširili bodo tudi telefonsko centralo za novih dvesto naročnikov.

Vsi izgledi so tu, da bodo še letošnjo jesen pričeli dograjevati trgovsko hišo v Litiji in bo tako našim občanom omogočen večji izbor trgovske blaga v sami Litiji.

Vse našteje akcije pričajo o res velikem ustvarjanju naših delovnih ljudi in občanov, ki bodo z sodobno tehnologijo in večjo proizvodnjo prispevali k še hitrejšemu razvoju naše občine.

S. V.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Upravni odbor sklada za štipendiranje pri Občinski skupščini Litija razpisuje za šolsko leto 1973/74 več štipendij za:

- dijake srednjih šol in
- študente višjih in visokih šol

Vsak kandidat naj prošnji za štipendijo (obr. 1,65 — Državne založbe Slovenije) priloži še kratek življenjepis, potrdilo o šolanju in prepis zadnjega šolskega spričevala. Prednost bodo imeli kandidati z boljšim učnim uspehom, iz socialno šibkih družin in, ki stanujejo na območju občine Litija.

Rok prijave je 10. september 1973.

Prošnje pošljite na naslov: Upravni odbor sklada za štipendiranje Skupščina občine Litija.

Kako imamo v Litiji urejeno štipendiranje

V naši občini je skupen družbeni dogovor o štipendiranju, ki določa kriterije in način štipendiranja. Družbeni dogovor so podpisale vse družbeno politične organizacije, skupščina občine in Temeljna izobraževalna skupnost ter naslednje delovne organizacije: Predilnica Litija, Stanovanjsko komunalno podjetje Litija, Dom počitka Tisje, Osnovna šola Litija, Osnovna šola Smartno, Osnovna šola Gabrovka, Vzgojno varstveni zavod Litija, Lesna industrija Litija, Delavska univerza Litija, Industrija apna Kresnice, Kmetijska zadruga Litija, Kovina Smartno, Kmetijska zadruga Gabrovka-Dole, Splošna mizar-ska delavnica Gabrovka, Mesarija in prekaževalnica Litija, Industrija usnja Vrhnika — obrat Smartno in občinska uprava.

Družbeni dogovor predvideva, da bo vsaka delovna organizacija štipendirala za svoje potrebe. To določilo delovne organizacije zelo različno izpolnjujejo: v večjih delovnih organizacijah bolje, v manjših pa slabše ali sploh ne. Štipendiranje prosvetnih delavcev je enotno urejeno pri Temeljni izobraževalni skupnosti Litija.

Poleg ostalih določil je v družbenem sporazumu pred-

videno, da delovne organizacije prispevajo še 0,1% od izplačanih osebnih dohodkov in 0,1% od skladov v poseben sklad pri Občinski skupščini. Naloga tega sklada je vsklajevati štipendije, štipendirati za deficitivne poklice itd.

Sklad je v letu 1972 razpolagal s 124.521 dinarjev. Poleg sredstev delovnih organizacij sta v sklad prispeva-

li Skupščina občine Litije 20.000 din in Temeljna izobraževalna skupnost Litija 20.000 din.

V letu 1973 je iz tega sklada dobivalo štipendije 20 štipendistov. Štipendije so nizke od 250–420 din in jih nameravamo povišati. Štipendisti so v šolskem letu 1972/73 dosegli lep učni uspeh, saj so vsi razen enega pozitivno končali šolo. Število štipendistov nameravamo v prihodnje povečati.

Upravni odbor sklada je mnenja, da bi za štipendiranje morali v bodoče nameniti na vseh nivojih večja sredstva, ker bomo le tako zagotovili boljšo kadrovskega za sedbo v delovnih in drugih organizacijah litijske občine.

Ivan Godec

Gradnja in obnova šol s samoprispevkom

V prejšnji številki Glasila občanov smo občane skušali seznaniti z deli, ki so bila že opravljena na posameznih matičnih in podružničnih osnovnih šolah in z načrti oziroma programom dela v letošnjem letu. Realizacija načrtov za letošnje leto je že v teku, zato bo prav, da o uspešnosti letošnjega dela spregovorimo ob koncu leta. V tej številki glasila pa bomo skušali občanom prikazati čimbolj popolno informacijo o problemih pred pričetkom gradnje nove osnovne šole v Litiji na Graški dobri.

Že v prejšnjem Glasilu smo zapisali, da sklad s sredstvi, ki se bodo do konca samoprispevka zbrala v sklad, ne more, brez pomoči širše skupnosti, pričeti z gradnjo. Prav zaradi tega sta se sklad in skupščina občine obrnila s prošnjo na Izobraževalno skupnost SRS, da s kreditom podpre to tako potrebno gradnjo. Prošnja ob letošnjem razdeljevanju sredstev Izobraževalne skupnosti za investicije ni bila ugodno rešena, kot že večkrat do sedaj pa so nam zagotovili, da smo pri prihodnjem razdeljevanju sredstev najresnejši kandidati.

Kljub odklonilnemu stališču te skupnosti priprave za gradnjo nemoteno potekajo. Vse stroške financirajo direktno iz tekočih sredstev sklada. Izdelava kompletne investicijsko-tehnične dokumentacije (načrtov) je bila poverjena AB-arhitekturnemu biroju iz Ljubljane, ki je pri natečaju idejnih rešitev za novo šolo, ponudil najboljšo rešitev.

V zadnjih letih se tudi v Sloveniji vse bolj uveljavlja nova oblika dela z učenci višjih oddelkov. To je kabinetni pouk, pri katerem ni več klasičnih matičnih učilnic, temveč ustrezno število predmetnih učilnic s kabineti. V stari šoli je bil pouk v učilnici univerzalnega tipa. Vsak oddelek je imel svojo stalno učilnico, kjer je bil pouk vseh učnih predmetov. Pri razrednem pouku je učil vse predmete razredni učitelj, pri predmetnem pouku pa so hodili v isto učilnico učitelji za posamezne predmete.

V novi šoli stremimo za tem, da bi se klasična učilnica opustila, pouk pa prenesel v naravo, proizvodnjo in še kam drugam. Namesto šolskih poslopij kasarniškega tipa gradimo majhna paviljonska poslopja. Pouk poteka danes v šolskih prostorih kot so: učilnice, kabineti, laboratoriji, šolske delavnice, šolska kuhinja, telovadnica, itd.

Učilnica je tudi dandanes osrednji prostor za pouk, vendar ima v sodobni šoli drugačen videz, kakor ga je imela v stari šoli. Namesto klasične učilnice z nepremičnim pohištvom, ki je imela v stari šoli značaj predavalnice, je sodobna učilnica opremljena s prestavljivim pohištvom ter raznovrstnimi tehničnimi napravami in pripomočki za sodobnejši pouk. Funkcija učilnice se je znatno razširila. Ni več le predavalnica, marveč prostor za raznovrstno učno delo učitelja in učencev.

V novejšem času se na stopnji predmetnega pouka vse bolj uveljavlja kabinetni pouk, pri katerem učenci nimajo svojega stalnega prostora, temveč se selijo iz enega prostora v drugega.

Pri tako organiziranem sistemu kabinetnega pouka je možno doseči predvsem naslednje smotre:

- kar najbolj ekonomično izrabiti prostor, s tem prispevati k odpravi pouka v izmenah in ustvariti možnosti za razvijanje novih vzgojnih ter učnih dejavnosti šole, kakor so: podaljšano bivanje učencev, delo v kroških, dodatno delo z učenci, ki imajo posebne sposobnosti in dodatna pomoč učencem, ki ne zmagujejo učnega programa;
- čimbolj ustrezno opremiti učilnice s pohištvom, z učili in nasploh s sredstvi, značilnimi za pouk določene predmeta;
- približati učila in druga učna sredstva učitelju in učencem, tako da so jim pri pouku blizu;
- ustvariti za pouk posameznega predmeta takšno okolje, ki bo prispevalo k hitrejši in bolj koncentraciji učencev v učni uri;
- dati učitelju in učencem možnost, da si urede učilnico po lastni zamisli in željah;
- povečati možnosti za aktivnost in angažiranje učencev pri pouku, za njihovo sodelovanje pri bogatenju, urejanju in vzdrževanju učnih zbirk, učnih priprav, virov, knjižnic in učnih sredstev nasploh;
- ustvariti možnosti za vsebinsko obogatitev dejavnosti skupnosti učencev.

Nova osnovna šola za višjo stopnjo v Litiji je projektirana tako, da zagotavlja vse prednosti, ki jih učencem in pedagoškemu kadru nudi kabinetni pouk kot do sedaj najzgodnejša oblika vzgojno izobraževalnega dela. Menimo, da bo tako zasnovana šola in morebitna dograditev prizidka ali paviljona za nižjo stopnjo rešila prostorski problem osnovnega šolstva v Litiji za nekaj desetletij naprej. Rezervirani prostor in sama konstrukcija objekta pa zagotavljata, ob morebitnih večjih potrebah, tudi razširitev oziroma dograditev novih učnih prostorov.

Ko govorimo o gradnji nove osnovne šole, ne moremo mimo odkupa zemljišča. Prav je, da se na tem mestu javno zahvalimo lastnikom parcel, kjer bo stala nova šola, tov. Vrhovec Francu in Mariji, po domače Klinčevima, ki sta bila pripravljena prodati zemljišče po ceni, ki je za obe strani sprejemljiva.

Izvršni odbor sklada stalno spremlja potek priprav, tako da takrat, ko bodo sredstva na razpolago, ne bo ovir za pričetek gradnje. Seveda pa ponovno poudarjamo, da je pričetek gradnje odvisen predvsem od stališča Izobraževalne skupnosti, kamor je naslovljena prošnja za kredit, ker sklad finančno ni tako močan, da bi z lastnimi sredstvi lahko pričel z gradnjo.

Naša prošnja je vsekakor zelo utemeljena, ker z gradnjo nove šole ne bomo rešili samo problema osnovne šole, ampak tudi prostorsko stisko posebne osnovne šole, ki je z dosedanjim delom opravičila svoj obstoj. Učitelji posebne osnovne šole in glasbene šole delajo v nemogočih prostorih in komaj zmagujejo minimalno dejavnost. Že sedaj je potreba po razširitvi dejavnosti,

vendar je ni mogoče izvesti zaradi pomanjkanja učilnic in delavnic, ki jih predvsem učitelji posebne osnovne šole potrebujejo pri delu z učenci, ki so moteni v duševnem razvoju. Prav zaradi teh in še nekaterih drugih razlogov Izobraževalna skupnost ne more in ne sme mimo naše prošnje.

Lojze Kotar

Rekli so:

V sredini julija smo nekaterim občanom zastavili tri vprašanja v zvezi s samoprispevkom.

1. Ali ste dovolj obveščeni o dosedanjih delih, ki so bila narajena iz sredstev samoprispevka?
2. Kateri problem bi bilo potrebno rešiti s sredstvi sedanjega samoprispevka?
3. S sredstvi sedanjega samoprispevka ne bo mogoče rešiti vseh problemov, ki jih imamo v občini na področju vzgoje in izobraževanja, zato bi bilo potrebno samoprispevek podaljšati še za nekaj let. Se vam zdi takšen predlog oziroma reševanje teh problemov s sredstvi samoprispevka sprejemljivo?

MARJAN ČEŠEK
vrtar v Predilnici

Zdi se mi, da sem o porabi sredstev dovolj obveščen. Informacije preberem v dnevnem časopisu, Glasilu občanov in tovarniškem mesečniku Predilec.

Mislim, da je nujno zgraditi osnovno šolo na Graški dobri. Neurejen prehod čez železnico, slabi učni prostori in večizmenski pouk narekujejo takšno rešitev.

Po moji presoji bi morala občina bolj skrbeti za osnovno šolstvo, seveda pa ni izključeno, da se ne bi temu denarju pridružila tudi sredstva občanov.

SILVA STRITAR
predica v Predilnici

Zaradi preobremenjenosti v tovarni in doma niti ne najdem časa, da bi se za samoprispevek bolj zanimala.

O tem, kaj bi bilo potrebno zgraditi s sredstvi tega samoprispevka, niti nisem dosti razmišljala, menim pa, da je nujno narediti novo osnovno šolo v Litiji, ker so otroci v stari šoli preveč natrpani, pa tudi pouk je dopoldne in popoldne, kar predstavlja posebej za matere, zaposlene v izmenah, poseben problem.

MARIJA VRHOVEC
gospodinja

O samoprispevku sem zadovoljivo obveščena z dosedanjimi izdajami Glasila občanov, s tem pa ne trdim, da ni potrebno občane še bolj informirati, kam gredo njihova sredstva. Mislim, da bodo bodoče izdaje Glasila občanov izpopolnile praznino na tem in drugih področjih družbenega življenja v Litiji.

Kot prvi problem postavljam novo osnovno šolo na Graški dobri, ki pa ne bi smela biti brez telovadnice in plavalnega bazena, ki bi še posebej pritegnilo staro in mlado. Tudi lokacija je dobro izbrana glede na to, da se v okolici mnogo gradi.

TONČKA OČEPEK
prodajalka pri Mercatorju

S samoprispevkom se ne da dovolj hitro reševati problemov. Ob samoprispevku bi bila Litiji potrebna pomoč republike v obliki posojil, saj vemo, da je občina dostikrat nemočna pri tako obsežnih problemih. Sem za samoprispevek, širša skupnost pa bi morala bolj gledati na to, da se pomaga tistim, ki žele z lastnimi sredstvi pospešiti reševanje perečih problemov, pa naj bo to v šolstvu ali na drugih področjih. L. K.

Vztrajen, toda prepočasen napredek

Solstvo in otroško varstvo smo do srede 1967. leta financirali samo iz proračuna, zato je razumljivo, da zanju ni bilo nikoli dovolj sredstev niti za pokrivanje osnovnih potreb, kaj šele za razširitev dejavnosti.

13. junija 1967 pa je bila ustanovljena Temeljna izobraževalna skupnost (TIS) Litija, kot tudi v vseh ostalih slovenskih občinah, ki ima naslednje osnovne naloge: organizira vzgojo in izobraževanje, skrbi za nove kadre, spremlja delo v vzgojno-izobraževalnih zavodih, izboljšuje delovne pogoje učiteljev, vodi politiko nagrajevanja prosvetnih delavcev in zagotavlja sredstva za financiranje vzgojno-izobraževalnega dela v občini.

Njen najvišji organ je skupščina, ki jo sestavlja 24 članov. Sprejema vsakoletni finančni načrt TIS-a, obravnava učne uspehe, skrbi za brezplačne prevoze šolarjev, uvaja pri šolah svetovalne službe (socialni delavec, psiholog, pedagog), vodi štipendijsko politiko in opravlja druge naloge z vzgojno-izobraževalnega področja. Bila je tudi med pobudniki krajevnega samopriskpevka v občini za izgradnjo in obnovo šolskih poslopij. Njen izvršni organ je izvršni odbor, ki šteje 9 članov. Sestaja se skoraj mesečno in redno obravnava vsa tekoča vprašanja.

Skupščina TIS-a ima tudi več stalnih in občasnih komisij: za kadre in štipendije, za statut in druge samoupravne

akte, za kategorizacijo podružničnih šol (njihovo razporeditev glede na težke delovne pogoje) in podobno.

Ustanovitev TIS-a pa ne pomeni izboljšanja le v vsebinskem ali organizacijskem pogledu, ampak tudi v materialnem. Republiška izobraževalna skupnost, ki deluje za vso Slovenijo, dodeljuje svoja sredstva tridesetim občinam, ki same ne zmorejo financirati šolstva in otroškega varstva. Med temi, dopolnjevanimi občinami, je tudi naša.

Sredstva za vzgojno-izobraževalno delo, tako občinska kot republiška, iz leta v leto rastejo, a še vedno prepočasi, da bi lahko zadostila vsem potrebam. Leta 1968 smo imeli v občini za izobraževanje 3.567.343,00 dinarjev, leta 1969 že 5.462.326,00 dinarjev, leto dni pozneje 6.362.376,00 dinarjev, predlanskim (1971) 8.091.827,00 dinarjev, lani 9.515.630,00 dinarjev, za letos pa predvidevamo 10.540.970,00 dinarjev.

In za zaključek še pojasnilo, kako TIS financira posamezne dejavnosti. Zaradi že omenjenih naraščajočih potreb, da o podražitvi niti ne govorim, imamo obvezni — A program in neobvezni — B program.

Med A-program uvrščamo: sredstva za osebne dohodke ter materialne izdatke osnovnih šol in posebne šole, amortizacijo, prevoze učencev, obveznosti do drugih TIS-ov (imamo več učencev v raznih posebnih šolah in vzgojnih zavodih) ter za režijo strokovne službe.

V B program pa spadajo: težka delovna mesta, male šole, vzgojno - izobraževalna ustanova (otroški vrtec), po-

daljšano bivanje, varstvo vozačev, testiranje novincev ob vpisu v 1. razred, počitniška kolonija, učbeniki za novo matematiko, vzgojne posvetovalnice, glasbena šola, baletni oddelek, prehrana za socialno ogrožene učence, interesne dejavnosti (razni krožki in društva), ekskurzije in štipendije.

Ko TIS pokrije potrebe obveznega programa, lahko preostala sredstva razporedi za B-program. V njem zasledimo razširjeno delovno področje osnovne šole, ki ne pomeni razkošja, temveč nujnost. Vsega tega v prejšnjih letih sploh ni bilo, ali pa so morali zanj prispevati denar starši.

Cepprav sredstva iz leta v leto nezadržno rastejo, še hitreje naraščajo potrebe, zato je jasno, da denarja primanjkuje, ne omenjam pa nujne modernizacije našega vzgojno-izobraževalnega dela, ki je potrebna, če hočemo ujeti korak s časom. Le-ta zahteva nova sredstva, ki jih zaenkrat nimamo.

V tem prispevku sem hotel seznaniti vse naše občane z delom in uspehi TIS Litija, ki se že kažejo v učnih uspehih učencev in obširni dejavnosti vzgojno-izobraževalnih ustanov, to je šol. Probleme, ki nas tarejo, sem pustil ob strani; o njih bodo pisali drugi.

Boris Žuček

Dom počitka »Tisje« Šmartno pri Litiji včeraj, danes, jutri

Dom počitka »Tisje« Šmartno pri Litiji je bil ustanovljen takoj po vojni v letu 1946. Dejavnost doma se je v prvih začetkih omejevala le na nudenje strehe in hrane v črnpotoškem gradu in je imela karakter sirotišnice. V zadnjih letih pa je družba dala velik poudarek socialnemu varstvu ostarelih ljudi.

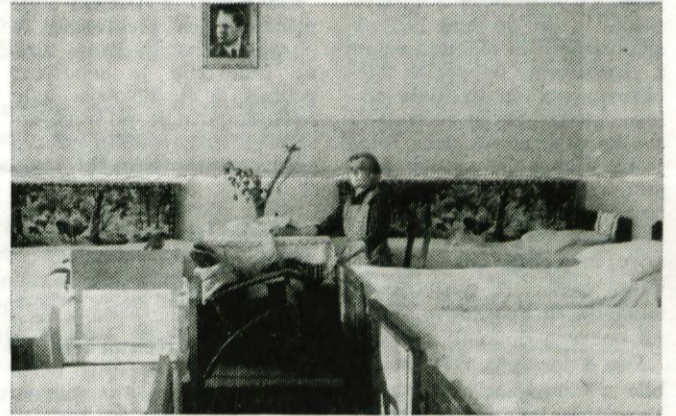
V preteklih desetih letih je dom investiral v adaptacijo zgradb in opremo več kot 350 starih milijonov — nova sodobna kuhinja, preureditev nefunkcionalnih prostorov, nabava sodobnih strojev v kuhinji, pralnici in na kmetiji, oprema domske ambulante ter ureditev ožje okolice doma. Vsa sredstva je skoraj v celoti ustvaril delovni kolektiv. V zadnjem času je tudi Društvo upokojencev občine Litija jmelo razumevanje in je prispevalo 30.000 dinarjev v obliki dotacije za opremo kuhinje.

V domu je danes 110 oskrbovancev, za katere skrbi in dela 17-članski delovni kolektiv. Pri celotni oskrbi dajemo velik poudarek zdravstvenemu varstvu in negi starih ljudi, saj je zaposlenih 5 medicinskih sester z višjo in srednjo izobrazbo; 3-krat tedensko pa 3 zdravniko specialisti.

Velike potrebe po domskem varstvu ostarelih v občini in širši ljubljanski regiji ter želja kolektiva po rentabilnejšem gospodarjenju, ustvarjajo določene probleme, ki presega okvire delovnega kolektiva in občine. Zlasti pereč je prostorski problem, saj veljavni predpisi določajo prostorske normative, ki pa jih zaenkrat ne

moremo izpolniti. Zato smo pripravili program razvoja domskega varstva ostarelih, ki bo v razpravi v nasled-

škega varstva in danes lahko trdimo, da je socialno varstvo te neproduktivne kategorije urejeno. Z vso upravičenostjo pa ostareli ljudje in delavci, ki delamo na področju domskega varstva ostarelih pričakujemo, da bo tudi za to kategorijo »neproduktivnih ljudi« naša družba

Ena izmed lepo urejenih sob v domu počitka

njem mesecu, preden ga bo sprejela Skupščina občine Litija.

Akumulativnost doma počitka je premajhna, da bi z lastnimi sredstvi lahko financiral sanacijski program. Ostali viri financiranja pa so zaenkrat nesistemski, improvizirani in nezanesljivi.

Družba je v bližnji preteklosti zelo dobro in sistemsko uredila financiranje otro-

take sistemske rešitve financiranja domskega varstva, ki bodo zagotovile izpolnjevanje razvojnih in sanacijskih programov. Pričakovanja ostarelih ljudi so toliko bolj realna, ker tudi ustava priznava kategorijo minulega dela. Tudi v tem smislu lahko gledamo minulo delo, saj so stari ljudje pustili v tej ali oni delovni organizaciji svojo življenjsko energijo, dosegli znatne delovne uspehe, ki so danes ponos družbe.

Starost in problemi varstva ostarelih pa naj bodo vest in dolg družbe, ki danes ustvarja in nadaljuje njihovo delo.

Delavci Doma počitka »Tisje« veliko naredijo za dobro počutje oskrbovancev v domu ne samo s svojim rednim delom na delovnih mestih, ampak tudi s tankim posluhom človečnosti, s toplim stiskom rok ob rojstnih dnevih, ko rdeč nagelj dokazuje vsakemu posebej, da ni pozabljen, da ravno tako toplo praznuje rojstni dan, kot ga je pred 50 in več leti.

Gusti Grošelj

Pred začetkom novega šolskega leta

Te dni začnemo novo šolsko leto. Morda res ne bi bilo napak, če o tem spregovorimo prav na začetku. Predvsem o tem, kako naj sodelujeta šola in družina.

Družina in šola morata biti v najtesnejših stikih, ki jih lahko vzpostavita na več načinov. Učitelj mora v prvi vrsti skrbno proučiti pogoje, v katerih živi njegov učenec. Pri tem naj bi mu bili starši pomagali, mu odkrito prikazali morebitne vzgojne težave in se z njim posvetovali, kako bi jih odpravili. Učitelj lahko obišče starše na domu ali pa se oglasijo starši pri njem.

Seveda poznamo več oblik sodelovanja med šolo in domom. V prvi vrsti so to roditeljski sestanki, ki so poleg govornih ur najbolj razširjena oblika sodelovanja med domom in šolo. Na teh sestankih govori učitelj-razrednik le o problemih, ki so zanimivi za vse starše. Posamezne otroke in njihove probleme pa učitelj s starši obravnava pri govornih urah. Pravilno bi bilo, če bi na roditeljskih sestankih bolj aktivno sodelovali tudi starši. Mnogi so po naravi zelo dobri vzgojitelji in njihove izkušnje bi bile dragocene za učitelja in tudi za druge starše.

Navadno ima vsak učitelj določeno uro ali ure za razgovore s starši. Pri teh razgovorih starši izvedo vse o vedenju in učenju svojega otroka. Dobro je, če se lahko pogovorijo tudi z drugimi učitelji, ki otroka učijo in ne le z razrednikom.

Možne so tudi druge oblike sodelovanja med starši in šolo. Priporočljivo bi bilo, da bi se starši udeleževali tudi šolskih izletov in bolj pogosto prisostvovali raznim šolskim prireditvam, seveda pa so starši zastopani tudi v svetu šole, organu samoupravljanja na šoli.

Za zaključek pa še tale nasvet: Vse nevspečnosti in težave šolarja bodo manjše, če bodo starši večkrat stopili v šolo, k razredniku in se zanimali za otrokovo delo. V šolo pa je treba stopiti ne samo takrat, ko je naš otrok slab učenec, ampak tudi takrat, ko je naš otrok med najboljšimi v razredu.

Miloš Djukić

Ivanka iz lesne industrije Litija

Da, to je Mahkovec Ivanka, doma iz Širmanskega hriba št. 3 pri Litiji, ki je že od 1.9.1956 zaposlena v Lesni industriji Litija. Njena delovna naloga je, da odvaža lesne odpadke od ključnih strojev in z njimi oskrbuje kotlovnico. To delo opravlja že sedemnajst let in to zelo uspešno. »Zaljubljena« je v svoje delo in voziček, ki ga vozi bolj, kot kakšen sofer.

Pravi, da se dobro počuti pri delu in da bi rada ob tem vozičku dočakala upokojitev.

Zelimo ji, da bi se ji želja izpolnila.

I. Boh

Družbeno varstvo otrok in temeljna skupnost otroškega varstva v Litiji

Predšolska vzgoja otrok je temeljnega pomena za razvoj osebnosti. Na današnji stopnji družbenega razvoja je nujna učinkovita pomoč družini pri vzgoji otrok, in res je, da v najprimernejši obliki nudi tako pomoč prav urejena vzgojno-varstvena ustanova. Otroku je s tem dana možnost, da stopi iz ozkega zaprtega sveta v večjo otroško skupnost, v širše okolje in se tako že v najnežnejši mladosti privaja na življenje v skupnosti. Prav zato si želimo in prizadevamo, da vključimo v varstveno dejavnost čimveč otrok in jim s tem utremo pot v šolsko delo ter tako ustvarimo pogoje za večjo uspešnost.

Urejeno otroško varstvo je učinkovita preventiva tudi zoper motnje v vedenju in osebnosti otroka. Prav zato so vsa sredstva, ki jih nalagamo v vzgojo in izobraževanje, zelo rentabilna, čeprav dolgoročna naložba. Potrebe po prostoru za varstvo predšolskih otrok nenehno naraščajo, kapacitete obstoječih zavodov pa še vedno zaostajajo za razgibano in intenzivno stanovanjsko izgradnjo. Za uresničitev takih ciljev pa je treba uskladiti prizadevanja odgovornih strokovnih in družbenih dejavnikov. Politika na področju družbenega varstva otrok mora prispevati k uresničevanju ciljev, ki jih je začrtala programska usmeritev.

Temeljna skupnost otroškega varstva

V mesecu maju 1968. leta je bila pri TIS Litija ustanovljena komisija za delo na področju družbenega varstva otrok in je do leta 1970 na samostojnih in skupnih sejah z izvršilnim odborom TIS obravnavala in izvajala naloge, ki si jih je začrtala s svojim programom dela. Tako je bil v letu 1969 sprejet program razvoja otroškega varstva v občini za leta 1969/1980, ki pa je vseboval predvsem nove investicije in se je do danes glede na možnosti in situacije že bistveno spremenil oziroma dopolnil.

Dne 8. januarja 1971. leta je bila ustanovljena samostojna Temeljna skupnost otroškega

po sklenjeni pogodbi služba Temeljne izobraževalne skupnosti.

Rezultati dosedanjega dela

SMARTNO z Ustjem šteje približno 1300 prebivalcev. V obratu Industrije usnja, Lesne industrije je zaposleno precejšnje število žena, zato so tudi potrebe po vzgojno-varstvenem zavodu in varstvu predšolskih otrok. Od maja 1970 dalje je prostora za 40 otrok v starosti od 2 do 7 let. Stroški adaptacije so znašali skupaj 88.394,00 dinarjev iz sredstev sklada otroškega varstva. V ta sklad pa je prispevala tudi Osnovna šola Smartno, in to 1.500,00 din ter IUV 10.000,00 din. Prostorji v združenem domu Smartno so bili preurejeni z manjšo

predšolskih otrok v starosti od 2–7 let.

V mesecu oktobru 1971. leta pa so se odprla vrata novega sodobno urejenega vrtca na Valvazorjevem trgu za 85 otrok v starosti od 2–7 let s samostojno moderno kuhinjo. Stroški tega novega vrtca so znašali:

— zgradba	1.786.136,00 din
— notranja premična oprema	215.148,00 din
— zunanja ureditev	16.244,00 din
— droben inventar	37.392,00 din
s k u p a j	2.054.920,00 din

Ti stroški so bili kriti iz — kreditna sredstva v višini — obč. skup. za zem. lokacij — lastna sredstva sklada

V treh letih je bilo tako pridobljenih 125 novih mest za vzgojno-varstvo otrok v občini.

V novem vrtcu NAJDIHOJCA je sedaj celotna uprava,

Program razvoja otroškega varstva

Za leta 1973/75 je bil sprejet na 33. skupni seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Litija dne 27. 3. 1973 naslednji program.

Program vsebuje: v letu 1974/75 je predvidena gradnja novega otroškega vrtca v Smartnem za 60–80 otrok v starosti od 2–7 let, v Kresnicah preureditev prostorov v osnovni šoli Kresnice za 20 otrok, v starosti od 2–7 let — leto 1973,

v Jevnici zaenkrat prostorov za organizacijo otroškega varstva še ni na razpolago, zaradi tega bo potrebna proučitev in analiza možnosti.

Za kraje Kresnice in Jevnica je bila izvedena anketa o potrebah in željah staršev za vzgojno-varstvo otrok. Rezultati te ankete so pokazali, da so potrebe in želje po varstvu in bo tako v kratkem času možno organizirati varstvo otrok najprej v Kresnicah, nekoliko kasneje pa v Jevnici. Gabrovka ima skupaj približno 1500 prebivalcev. Naselje je zelo razdrobljeno po manjših zaselkih, industrijski obrat Presad pa že zaposluje precej ženske delovne sile. Potreba po varstvu in vzgoji predšolskih otrok je, vendar v tem krajšem obdobju izvedba še ni možna zaradi premanjnih finančnih sredstev sklada.

Za navedeni program bodo sredstva na razpolago le v primeru, če bo TIS v naslednjih letih v celoti financiral redno vzgojno-varstveno dejavnost zavoda. Dosedanja sredstva sklada so bila porabljena za prej omenjene investicije in sofinanciranje redne

Tudi v »Kekcu« je prijeto

1.786.136,00 din	to prispevke delovnih organizacij.
215.148,00 din	Program razvoja vsebuje tudi druge oblike družbenega varstva otrok kot: podaljšano bivanje učencev v šoli, prehrano otrok, zdravstveno varstvo otrok in denarno pomoč kmečkim otrokom.
16.244,00 din	V letu 1972 je Republiška skupnost otroškega varstva namenila za našo občino skupaj 83.040,00 din za denarno pomoč socialno šibkim kmečkim otrokom.
37.392,00 din	V letu 1972 je Republiška skupnost otroškega varstva namenila za našo občino skupaj 83.040,00 din za denarno pomoč socialno šibkim kmečkim otrokom.
2.054.920,00 din	Štirje oddelki in samostojna kuhinja, v starem vrtcu na Ponoviški cesti KEKEC trije oddelki s kuhinjo in v Smartnem dva oddelka in kuhinja.

naslednjih virov:

1.470.000,00 din	— kreditna sredstva v višini
48.906,00 din	— obč. skup. za zem. lokacij
536.014,00 din	— lastna sredstva sklada

Štirje oddelki in samostojna kuhinja, v starem vrtcu na Ponoviški cesti KEKEC trije oddelki s kuhinjo in v Smartnem dva oddelka in kuhinja.

dejavnosti zavoda ter za odplačevanje anuitet za najete kredite. Letos so bila vse preostala sredstva sklada leta 1972 vezana pri Ljubljanski banki, in to v višini 300.000 din (tristotisoč novih dinarjev) za namene nove gradnje. To pa so za današnje cene gradbenih objektov tako majhna sredstva, da samo s sredstvi sklada in najetimi krediti na podlagi vezave (v letu 1973 ni kreditno) ne bo mogoče v celoti financirati predvidenega novega objekta. Nujno bo treba pridobiti sredstva še iz drugih virov in

to prispevke delovnih organizacij.

Program razvoja vsebuje tudi druge oblike družbenega varstva otrok kot: podaljšano bivanje učencev v šoli, prehrano otrok, zdravstveno varstvo otrok in denarno pomoč kmečkim otrokom.

V letu 1972 je Republiška skupnost otroškega varstva namenila za našo občino skupaj 83.040,00 din za denarno pomoč socialno šibkim kmečkim otrokom. Tako je prešlo to pomoč skupaj 132 otrok v starosti do 15. leta v družinah, ki imajo do 3000 din katastrskega dohodka. Nosilec akcije pa je Skupščina občine Litija. Ta denarna pomoč bo ostala tudi v prihodnje.

V naši občini je organizirana posebna osnovna šola za duševno prizadete otroke. To šolo obiskuje 85 otrok, število evidentiranih in kategoriziranih pa je veliko večje. Število otrok z motnjami v duševnem razvoju pa v organizirano varstvo v tem obdobju po tem programu še ni mogoče vključiti, kar pa bo v nadaljnjem programiranju tudi zelo potrebno.

Na vsakoletnih izkušnjah dosedanjega dela in pomoči vseh zainteresiranih družbenih dejavnikov bo predšolska vzgoja in varstvo otrok prav gotovo iz leta v leto zadovoljivejša. M. M.

Druga plat litijskega karnevala

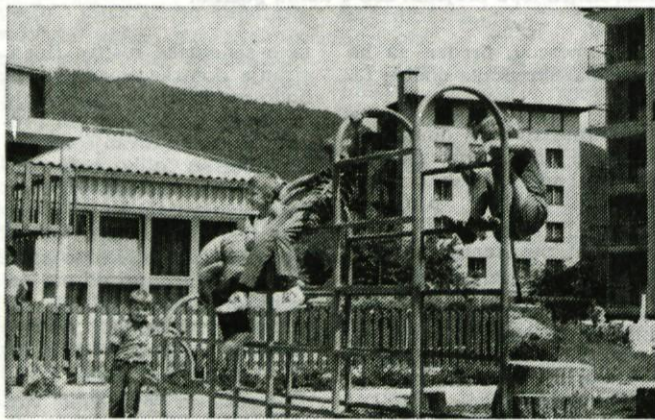
Večkrat je slišati pripombo občana, da za karneval je denar, za druge resne zadeve pa ne. To vedo povedati občani, ki z organizacijo karnevala niso seznanjeni. In ravno tem je namenjeno teh nekaj podatkov. Finančni rezultat letošnjega karnevala je takle:

Bruto dohodek	95.496,85 ND
Dobiček	45.433,20 ND
Oglasi del. organizacij	6.500,00 ND (že plačani)
Oglasi del. organizacij	14.500,00 ND (niso še plačani)
Darila del. organizacij	
za srečolov	15.059,55 ND
Delež za obnovo gradu	
Bogenšperk	50.000,00 ND

Iz teh podatkov je videti, da Turistično društvo Litija, ki je organizator karnevala, ne dobiva nobene dotacije za to prireditve. Vidi se pa tudi to, da je karnevalska prireditve pripomogla obnovi gradu Bogenšperk.

V upravnem odboru turističnega društva pravijo, da si lahko vsakdo ogleda dokumentacijo prireditve, če objavljenim podatkom ne verjame. Tako je s to zadevo.

I. Boh

»Najdihojca« je lepo urejena

varstva. Sprejet je bil statut skupnosti, program dela, finančni načrt sklada, izvoljena predsednica skupščine — tov. Marija RUDOLF, predsednica izvršilnega odbora tov. Mari Merzel in člani izvršilnega odbora.

Skupščina šteje 21 članov, voljenih iz delovnih organizacij, družbeno političnih skupnosti in zavodov. Izvršilni odbor šteje 7 članov.

Za TSOV opravlja vsa finančno-administrativna dela

adaptacijo enega stanovanja — dve sobi, kuhinja in sanitarije. Lokacija je primerena, igrišče urejeno, prostori pa so že premajhni, ker je iz leta v leto več otrok, ki želijo v organizirano varstvo.

LITJA sama ima skupaj 4328 prebivalcev. Največja delovna organizacija Predilnica zaposluje pretežno žensko delovno silo. Do leta 1969 je bil za vse področje občine le en otroški vrtec, in to v mestu Litija, s kapaciteto 60

Ustavna razprava naj doseže vse občane

V dosedanji razpravi smo često naleteli na vprašanje, v čem so bistvene spremembe v novi ustavi?

Menim, da dajeta na to vprašanje povsem jasen odgovor 102. in 103. člen osnutka nove slovenske ustave.

102. člen: »Delavski razred in vsi drugi delovni ljudje uresničujejo oblast in upravljajo druge družbene zadeve, organizirani v samoupravnih organizacijah in skupnostih in v razrednih in drugih družbenih organizacijah«.

103. člen: »Delovni ljudje opravljajo funkcije oblasti in opravljajo druge družbene zadeve z odločanjem v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, po delegatih v organih upravljanja organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem in po delegatih v skupščinah družbeno političnih skupnosti in njim odgovornih organih«.

Po sedanji ustavi in statutu občine npr. volijo občani svoje predstavnike — odbornike in poslance, ki v imenu tistih, ki so jih volili, odločajo v skupščini občine oz. v republiški skupščini.

Največkrat se pred tem ne posvetujejo z volilci in jim ne poročajo o odločitvah v skupščinah.

Po novi ustavi ureditvi pa bodo delavci in delovni ljudje neposredno uresničevali oblast, v skupščine pa pošiljali svoje delegate, ki bodo morali prej dobiti mnenje svojih volilcev o zadevah, o katerih bo skupščina odločala in jim nato tudi poročati o sprejetih odločitvah in sklepih.

Seveda bi imel marsikdo pomisleke, če je tak sistem, da bi vsi ljudje odločali, sploh izvedljiv. Tu je treba pojasniti, da bodo vsi delovni ljudje, kolektivi, obrtniki in kmetje, ki sodelujejo z zadrujo, izvolili izmed sebe delegacije, prav tako pa bodo občani v Krajevnih skupnostih izvolili svoje delegacije. Te delegacije bodo morale biti v nenehni povezanosti s tistimi, ki so jih izvolili.

Koliko članov naj šteje vsaka delegacija? Mislim, da nikakor ne manj kot 5 članov, v manjših kolektivih pa so vsi delavci člani delegacije.

Vprašamo se lahko, zakaj je potrebno izvoliti delegacije, ki bi imele 7 ali več članov. Če se pri tem opredelimo samo na naloge občinske skupščine — te pa so številne in odgovorne, bodo pošiljale delegacije na sejo občinske skupščine vsakokrat tistega delegata, ki se bo najbolj spoznal na vprašanje, ki bo na dnevnem redu. Torej, ne bo prihajal na sejo občinske skupščine vedno isti delegat, ampak se bodo večkrat udeleževali različni delegati.

Pri tem je pomembno to, da bodo delavci in delovni ljudje lahko kadarkoli razrešili delegata ali vse člane delegacije, če ne bodo opravljali svojih dolžnosti v skladu z ustavo in interesi svojih volilcev.

Tu se lahko zopet vprašamo, kako pa bomo volili svoje delegacije.

V delovnih organizacijah vsi delavci s tajnim glasovanjem, prav tako pa bodo volili svoje člane delegacije s tajnim glasovanjem občani v krajevnih skupnostih.

KAKŠNA NAJ BI BILA V BODOČE SESTAVA NAŠE OBČINSKE SKUPŠČINE?

Glede na gospodarsko razvitost, strukturo prebivalstva in druge pogoje, bi najbolj ustrezala skupščina, ki bi imela dva zbora in sicer:

— **enotni zbor združenega dela**, v katerega bodo pošiljale delegacije svoje delegate iz delovnih organizacij, obrtniki in kmetje svoje delegate, kakor tudi

delavci upravnih organov in družbeno političnih organizacij.

— **zbor krajevnih skupnosti**, v katerega bodo pošiljali svoje delegate delegacije, ki jih bodo izvolili občani krajevnih skupnosti.

Oba zbora skupaj pa naj sestavljata občinsko skupščino.

Tu se moramo takoj vprašati, kako številna naj bo sestava skupščine. Predvidevamo, da bi moral imeti vsak zbor po 25 delegatskih mest, tako bi imela občinska skupščina 50 delegatskih mest. Ker pa ne bodo v zborih in skupščinah sodelovali stalni delegati ampak bodo delegacije pošiljale enkrat enega delegata, nastane vprašanje, koliko članov delegacij bomo imeli v občini.

Če je v posameznem zboru predvidenih 25 delegatskih mest, bo prav toliko delegacij. Vsaka delegacija naj bi imela npr. 7 članov. V delovnih in drugih organizacijah bodo izvolili najmanj 175 delegatov. V krajevnih skupnostih pa prav tako 175 delegatov. Skupaj bi bilo v občini za delovanje občinske skupščine potrebnih najmanj 350 izvoljenih delegatov. Na tej osnovi bi razmeroma veliko število delavcev in delovnih ljudi neposredno sodelovalo pri odločanju v občinski skupščini.

Druga pomembna sprememba, ki jo prinaša v naš družbeno politični sistem nova ustava, je nov položaj občine, ki izhaja iz 171. člena osnutka slovenske ustave:

171. člen: **Občina je samoupravna in temeljna družbeno politična skupnost, zasnovana na samoupravljanju in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.**

V občini delovni ljudje uresničujejo in zagotavljajo pogoje za svoje življenje in delo, usmerjajo družbeni razvoj, uresničujejo in usklajujejo svoje interese in zadovoljujejo skupne potrebe, izvršujejo funkcijo oblasti in upravljajo druge družbene zadeve...

Občina torej ni več samo temeljna družbeno politična skupnost, temveč je predvsem **samoupravna skupnost, v kateri delovni ljudje na samoupravnih osnovah uresničujejo oblast**. To je pravzaprav največja pridobitev naše revolucionarne poti.

V skupščinskem sistemu, ki ga uveljavlja nova ustava je še ena pomembna novost; uvaja se **nov politični izvršilni organ občine, občinski svet**, ki ima naslednje naloge:

— določa načelna stališča in daje smernice za izdelavo prostorskega in urbanističnega plana

— spremlja delo delegatov v zboru občine in Skupščine SR Slovenije in sodeluje z njimi

— spremlja sodelovanje med občinami in daje pobude in predloge.

Občinski svet je za svoje delo odgovoren občinski skupščini.

Uvajanja novih družbeno ekonomskih odnosov in oblikovanje novega komunalnega in skupščinskega sistema seveda v enem samem prispevku (članku) ni mogoče v celoti obrazložiti. Zato je še posebej pomembno, da bomo vsa ta vprašanja pojasnjevali v javni razpravi o novi ustavi, ki bo potekala vse do oktobra 1973.

Ta članek naj vas seznanja predvsem s položajem občine in delovnih ljudi ob uresničevanju novih odnosov, ki se uveljavljajo z novo ustavo. To je gotovo našim občanom najbližje tudi zato, ker so delavci v delovnih skupnostih in delovni ljudje v krajevnih skupnostih temeljno izhodišče za graditev in uveljavljanje novih socialističnih samoupravnih odnosov od občine do zveze.

Stane Pungerčar

Ideja in razmišljanje

Plavalni bazen v Zagorici

Idejo in pomoč Lesne industrije Litija zgrabimo z obema rokama.

Delavski svet Lesne industrije Litija je dne 9. 7. 1973 poslal Komiteju Občinske konference ZKS Litija pismo z naslednjo vsebino:

»Znano je, da ima Lesna industrija Litija v Zagorici žagarski obrat z decimirmico, sedaj pa je v izgradnji nov industrijski objekt za potrebe mizarske proizvodnje in pleksiglas obrata. Poleg omenjenega objekta bomo zgradili tudi novo kotlovnico in trafostajo, s čemer bodo zagotovljeni energetski viri za vso proizvodno dejavnost. Urejen bo tudi obrat družbene prehrane.

Ker nameravamo v prihodnjih desetih letih na tamkajšnji zemljiški kompleks preseliti tudi furnirski obrat iz Litije, skupne službe pa verjetno že drugo leto, menimo, da je treba prostor racionalno izkoristiti.

Delavski svet je na seji dne 27. 6. 1973 prišel do ideje, da bi na zemljiškem kompleksu v Zagorici zgradili plavalni bazen z vsemi najmanj spremljajočimi objekti, za katerim je že dolgo čutili potrebo pri občanih Litije in Smartna. Delavski svet meni, da obstajajo realne možnosti, da se ideja realizira že v dveh letih. Da bi to dosegli, predlagamo, da komisija za koordinacijo političnega dela pri naslovu razpravlja o tej zamisli in določi nosilca naloge.

Sklican naj bi bil čimprej posvet širšega kroga ljudi, ki se poklicno ali amatersko ukvarjajo s športom, rekreacijo delavcev, v vzgojo mladine ter političnim in gospodarskim življenjem v občini.

Do tega sestanka pa naj bi posebna delovna skupina pripravila že krajši elaborat, ki bi zajel podatke o lokaciji, načinu pridobitve zemljišča, idejni projekt kopališča, energetsek vire ter financiranje.

Po našem mnenju je z delom glede te zadeve pričeti takoj, da bi sinhronizirali izgradnjo podjetja s kopališčem.

Sedaj pa je poteza na nas občanih. Vprašajmo se, če smo pripravljeni, vsak po svojih močeh, prispevati svoj delež k tako pomembnemu družbenemu objektu.

Svoja mnenja in predloge sporočite uredniškemu oddelku glasila.

I. B.

O delu sklada za urejevanje in oddajanje stavbnega zemljišča

Sklad za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča na območju občine Litija je bil ustanovljen z odlokom, ki ga je sprejela Skupščina občine Litija na seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti dne 12. 12. 1968. Odlok o ustanovitvi pa je bil objavljen v Uradnem listu SRS št. 41/68.

Uprava sklada:

Sklad upravljanja upravni odbor, ki šteje 9 članov. Člane upravnega odbora imenuje in razrešuje ustanovitelj. Mandatna doba članov upravnega odbora traja štiri leta.

Cilji in naloge sklada:

- zbiranje, financiranje in kreditiranje priprav, ki naj bi urejale stavbna zemljišča na območju urbaniziranih naselij Litije in Šmartna z Ustjem;
- urejanje stavbnega zemljišča (ceste, kanalizacija, električna, javna razsvetljava, vodovod — del);
- graditev in rekonstruk-

- cija komunalnih objektov in naprav kolektivne potrošnje;
- naročanje zazidalnih načrtov in raznih projektov komunalnih naprav v skladu z urbanističnim načrtom;
- oddajanje stavbnega zemljišča v družbeni lastnini.

Viri dohodkov sklada:

- sredstva investitorjev k stroškom za urejanje stavbnega zemljišča,
 - sredstva iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča,
 - najeta posojila.
- Sredstva sklada se lahko uporabljajo le za financiranje, graditev in rekonstrukcijo objektov in naprav na območju občine Litija, kjer

je izdelan in sprejet urbanistični načrt, in sicer:

- za mestne ceste, trge, hodnike, peš poti, dovodne poti, javne parkirne prostore, zelene površine,
- za omrežje javne razsvetljave,
- za glavno kanalizacijsko omrežje,
- za urejanje stavbnega zemljišča.

Dohodki sklada se skladno z družbenim planom in investicijskim programom graditve komunalnih naprav v občini, določijo in razporejajo s finančnim načrtom. Finančni načrt sklada sprejme upravni odbor sklada in ga predloži občinski skupščini v potrditev.

Dohodki in izdatki sklada se izkazujejo z zaključnim računom. Zaključni račun sprejme upravni odbor sklada in ga hkrati s poročilom poslovanja predloži občinski skupščini v potrditev.

Dohodki in izdatki sklada od ustanovitve dalje:

Leto	dohodki	izdatki
1968	317.550,89	311.475,39
1969	1.054.644,42	626.092,70
1970	1.298.785,16	948.608,50
1971	1.887.006,21	1.870.871,20
1972	3.480.985,41	3.157.276,10

skupaj: 6.941.323,89

Leto	plan, dohodki	plan, izdatki
1973	5.100.000,00	5.100.000,00
1973	realizacija 11. 7. 3.144.611,16	real. izdatki 3.027.977,75

Najeta posojila sklada do 31. 12. 1972

a) din 400.000,00	za asfaltiranje mestnih ulic v Litiji in Šmartnem,
b) din 170.000,00	za asfaltiranje mestnih ulic v Litiji in Šmartnem,
c) din 500.000,00	za komunalno ureditev novega naselja na Graški dobri — vzhodni del,
d) din 360.000,00	za gradnjo zbirnega kanala Sava—Graška dobri,
e) din 1450.000,00	za izdelavo glavnega projekta nadvoza s priključnimi cestami in gradnjo I. faze cestne mreže v sklopu nadvoza (nad Predilnico).

V letu 1973 je bilo najeto družnica za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva z ozirom na vezana sredstva sklada. Posojilo, najeto v letošnjem letu, že črpamo.

PORABA SREDSTEV SKLADA OD USTANOVITVE DO KONCA LETA 1972:

a) gradnja in rekonstrukcija mestnih ulic, trgov in poti	3.220.000 din
b) gradnja kanalizacije	100.000 din
c) gradnja vodovoda	330.000 din
d) gradnja elektrike	145.000 din
e) gradnja javne razsvetljave	180.000 din
f) zunanje ureditve in parki	135.000 din
g) zazidalni načrti	300.000 din
h) razni projekti komunalnih naprav	15.000 din
i) prestativte telefonskih in elektro vodov	10.000 din
j) geodetske storitve	16.000 din
k) stroški za pobiranje in odvajanje PZUMZ	10.000 din
l) stroški izdaje raznih soglasij	26.000 din
m) razpisi natečajev za oddajo zemljišč	2.415.000 din
n) vezava sredstev pri LB za nadvoz	280.000 din
o) dani krediti SKP Litija za gradnjo vod.	240.000 din
p) poslovanje sklada	

SKUPAJ 8.750.000 din

Plan del za leto 1973:

Sprejeti finančni načrt sklada za leto 1973 predvideva poleg gradnje nadvoza še naslednja dela oziroma investicije:

- nadaljevanje in dokončanje komunalnega urejanja stavbnih parcel v Cerkovniku — Šmartno (ceste, kanalizacija, vodovod),

- gradnja ceste okoli Zdravstvenega doma v Litiji (v sklopu nadvoza),

- nadaljevanje in konec gradnje javne razsvetljave na Graški dobri — vzhodni del,

- rekonstrukcija in asfaltiranje dvorišč na Trgu na Stavbah in Rozmanovem trgu

- (pred novo zgrajenimi garažami),

- začetek del na komunalni ureditvi parcel na Graški dobri — zahodni del (ob novih stolpičih in za oddane parcele, in sicer ceste, kanalizacija in del vodovoda),

- gradnja stopnic za pove-zavo ceste Zasavskega bata-

ljona in obenem ureditev obstoječe poti (od stanovanjske hiše Pečnik do četvorčkov),

- prestavitve kanalizacije na Rozmanovem trgu in rekonstrukcija parka na severni strani osnovne šole Litija,
- razna druga dela, ki jih lahko financira sklad.

Sklad predvideva, da bo v naslednjih letih nujno komunalno urediti novo stanovanjsko naselje na Rozmanovem trgu, kjer bo po zazidalnem načrtu zgrajenih še 15 stolpičev in 6 blokov. Najugodnejša ponudba za izdelavo projektov komunalnih naprav za to naselje je že sprejeta.

Prav tako predvidevamo, da bo sklad prispeval del finančnih sredstev pri rekonstrukciji in asfaltiranju ceste Šmartno—Bogenšperk in sicer za odsek Šmartno—Krnar, nadalje pri rekonstrukciji in asfaltiranju ceste Šmartno—pokopališče Šmart-

no in Litija—pokopališče Litija.

Nadalje bo potrebno čimprej ozeleniti oz. parkovno urediti in nasaditi drevje na vseh površinah ob nadvozu in priključnih cestah, urediti park od pošte do samopostrežne trgovine in v sedanjem vrtu restavracije Pošta ter urediti prostor pod nadvozom v višini sedanjega platoja pred zgradbo občinske skupščine.

Ker se bo verjetno sklad po ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti za občino Litija priključil kot samoupravna enota k tej skupnosti, bo seveda potrebno prilagoditi nadaljnji plan komunalne gradnje interesom te skupnosti. Smatram, da je sklad z dosedanjim delom opravičil svoj obstoj in da so se sredstva porabljala namensko za tisto, za kar so namenjena po zakonu in ostalih predpisih občine.

PREGLED DOHODKA PRISPEVKA ZA UPORABO MESTNEGA ZEMLJIŠČA, KI SE ZBIRA NA RAČUNU SKLADA:

	LITIJA	SMARTNO	SKUPAJ
1969			463.944,38
1970			400.000,00
1971	454.069,35	159.685,70	613.755,05
1972	543.942,50	179.015,30	722.957,80
1973 plan	700.000,00	200.000,00	900.000,00

V letu 1970 se je na računu sklada zbralo 675.609,80 din prispevka za uporabo mestnega zemljišča, in sicer zato, ker so bila izterjana večjina vsa zaostala plačila in evidentirani vsi zavezanci za plačilo prispevka. Ker pa je bil s finančnim planom pred-

viden dotok teh sredstev samo v višini 400.000,00 din, je bila prekoračitev tega zneska po inšpekcijskem pregledu prenešana v posebno rezervo občine Litija. Ta znesek pa je bil kasneje vezan za gradnjo nadvoza.

VID PRAUNSEIS

Zakaj tako?

Posnetek je iz središča Litije in nas resno opozarja o našem odnosu do okolja v katerem živimo. Lahko pa bi tudi rekli: »Ali je preveč smeti, ali premalo posod zanje.«

Koliko nas je

Marsikoga zanimajo tudi podrobnejši podatki o številu prebivalcev v naši občini in o krajih, kjer občani živijo. V celotni občini živi 16.623 prebivalcev v 15 krajevnih skupnostih. Poglejmo si podrobnejše podatke:

Po številu prebivalcev je največja krajevna skupnost Litija, kjer živi 4.328 občanov. Največ jih prebiva v Litiji, manjši del pa v naseljih Praprošče, Zg. Log, Podkraj, Podšentjur, Širmanski hrib in Veliki vrh.

Po številu prebivalcev nato sledijo naslednje krajevne skupnosti:

Smartno: 1767 prebivalcev v vaseh: Smartno, Mala Kostreznica, Ustje in Zavrstnik.

Gabrovka: 1484 prebivalcev v vaseh: Gabrovka, Brezovo, Klanec, Moravska gora, Vodi-

ce, Tihaboj, Brglez, Lukovica, Pečice, Tlaka, Brezje, Gornje Ravne, Moravče, Gabrska gora, Gobnik, Hobovica, Podpeč, Javorje, Nova gora, Laze, Kamni vrh, Catežka gora, Okrog in Križišče.

Dole: 1075 prebivalcev v vaseh: Dole, Ceplje, Dobovica, Gornje Jelenje, Spodnje Jelenje, Hude Ravne, Kal, Ljubč, Mala goba, Preženjske njive, Prevolje, Radgonca, Selce, Slavna, Suhadole, Velika goba, Zagozd, Zavrh, Gradišče, Kostanjevica, Ježev, Prelesje, Ravne in Strmec.

Polšnik: 927 prebivalcev v vaseh: Polšnik, Borovak, Dolgo brdo, Mamolj, Preveg, Ravne, Renke, Šumnik, Tepe, Velika Preska, Zglavnica, Konjšica in Stranski vrh.

Jablanica: 884 prebivalcev v vaseh: Zgornja Jablanica, Spodnja Jablanica, Gradiške Laze, Breg, Tenetiše, Gradišče, Cerovica, Bukovica, Selšek, Jablaniški potok in Jablaniške Laze.

Vače: 762 prebivalcev v vaseh: Vače, Klenik, Kanderše (del) Slivna, Mala sela, Cirkuše, Podbukovje, Široka set, Laze, Potok, Vovše, Boltija in Ržiše.

Jevnica: 714 prebivalcev v vaseh: Jevnica, Kresniške Poljane in Goliše.

Kresnice: 699 prebivalcev v vaseh: Kresnice in Kresniški vrh.

Stangarske Poljane: 695 prebivalcev v vaseh: Velika Stanga, Mala Stanga, Koške Poljane, Reka-Gozd, Račica, Stangarske poljane, Jastrebnik, Volčja jama, Ščit in Dragovško.

Primskovo: 681 prebivalcev v vaseh: Primskovo, Mihelca, Gradišče, Poljane, Kamni vrh, Zagrič, Mišji dol, Stara gora, Sevn, Ješče, Ježni vrh, Mulhe, Vinji vrh, Selo pri Sobračah, Obla gorica, Dolnji vrh, Sobrač, Pusti Javor, Radanja vas, Vrh pri Sobračah.

Hotič: 680 prebivalcev v vaseh: Zgornji Hotič, Spodnji Hotič, Konj, Bitiče, Jesenje, Ribče, Vernek in Zapodje.

Kostreznica: 670 prebivalcev v vaseh: Velika Kostreznica, Jelša, Dvor, Liberga, Preska, Lupinca, Razbure in Višji grm.

Sava: 629 prebivalcev v vaseh: Sava, Ponoviče, Spodnji Log in Leše.

Vintarjevec: 628 prebivalcev v vaseh: Vintarjevec, Podroje, Crni potok, Riharjevec, Javorje, Vrata in Leskovca.

B. J.

T. B.

Zbiranje sredstev za dom v Kumrovcu

Tudi delavci litijske občine so se pridružili akciji delovnih ljudi Jugoslavije in pričeli z zbiranjem sredstev za gradnjo spominskega doma borcev in mladine v Kumrovcu in urejanje širšega območja tega dela naše domovine, vključno s Kozjanskim.

Da bi zbiranje sredstev potekalo čim bolj organizirano, je bila imenovana komisija, ki je zbiranje vspodbujala in usklajevala. Akciji so se izredno solidarno pridružile vse delovne organizacije naše občine, ki imajo sedež v občini Litija. Od 28 takih delovnih organizacij so vse v celoti ali delno izpolnile svojo obveznost.

Mnogo slabše so se odzvali delavci tistih delovnih organizacij, ki imajo sedež zunaj občine. Do konca julija so se akciji priključili in v celoti ali delno prispevali svoj delež delavci: IUV-obrat Smartno, GIP Beton Zagorje, Gozdno gospodarstvo Ljubljana-obrat Litija, Lekarna Kamnik - p. e. Litija, Zdravstveni dom Domžale - p. e. Litija,

SDK Ljubljana - eksp. Litija, Ljubljanska banka - eksp. Litija, Komunalni zavod za zaposlovanje Ljubljana - p. e. Litija in Istravino export Ljubljana - klet Litija.

Kljub večkratnim pozivom in osebnim stikom se akciji niso pridružili delavci naslednjih delovnih organizacij: Cestno podjetje Ljubljana - obrat Litija, Mercator Ljubljana - PE Litija, Petrol servis Litija, Emona Ljubljana - PV market Litija, Pekarna Center - obrat Litija, Elektro Ljubljana - obrat Litija, PTT - p. e. Litija in SAP Ljubljana - p. e. Litija.

V tem pregledu niso omenjene tiste delovne organizacije, ki zaposlujejo 1-3 delavce.

Zlati jubilej

V Litiji, Rozmanov trg 5, živita skromna dolgoletna družbenopolitična delavca Franc Mlinar in njegova žena Terezija. V stanovanjskem bloku sta priljubljena in od vseh spoštovana. Zaradi njune skromnosti bi šel skoraj neopazno mimo njun pomembni jubilej — zlata poroka. V tem primeru to ni le osebni in družinski praznik jubilantov, temveč je to dogodek, ki ga naša socialistična družba mora zabeležiti, saj sta prav njej posvetila vse svoje življenje in delo.

Kratek opis življenja, dela in trpljenja nam bo razkril, koliko življenjskih moči sta prispevala svobodi in partiji.

Franc se je rodil dne 8. 8. 1897 v Westfaliji v Nemčiji, žena Terezija pa 4. 10. 1902 v Rogaški Slatini. Poročila sta se v Zagrebu, dne 19. junija 1923. leta. V zakonu sta se rodili dve hčerki — Vida in Heda.

Ob napadu fašističnega sovražnika na Jugoslavijo sta živela v Metkoviću. Oba sta se takoj aktivno vključila v organizirano delo proti okupatorju in domačim izdajalcem. Delovala sta v mestu in prevzemala odgovorne partijske naloge. Zaradi sodelovanja na strani NOV sta bila leta 1944 od ustašev zaprta, Franca pa so celo odpeljali v zloglasno taborišče Jasenovac. Od tam je po 3 mesecih pobegnil. Bil je dvakrat izvoljen za predsednika mesta Metković. Leta 1949 sta se zakonca preselila na Javorje, Smartno pri Litiji. Se istega leta je Franc po želji CK KP Slovenije prevzel delo predsednika KLO (Krajevni ljudski odbor) Smartno pri Litiji. To funkcijo je opravljal do leta 1952, ko je bil upokojen.

Terezija je ves čas aktivno delovala v družbenopolitičnih organizacijah in prevzemala odgovorne funkcije.

Zlatoporočenca Franc in Terezija Mlinar iz Litije

Oba imata priznano delovno dobo od 1941. leta, ki pa jo je uveljavil le Franc. Uradno sta bila sprejeta v partizo 1945. leta, čeprav je Franc član KPJ že od leta 1919, s prekinitvijo zaradi tega, ker je bil nekaj časa pred vojno zasebni obrtnik.

Obema jubilantoma želimo ob praznovanju zlate poroke še mnogo zdravja, veselja in družinske sreče. Sestim odlikovanjem, ki jih ima Franc, pa naj se pridruži še naša skupna zahvala obema, za trud in trpljenje, ki sta ga prestala zaradi svoje politične pripadnosti.

Obema iskreno čestitamo!

B. I.

Akciji so se pridružili tudi svoj delež pri tem zbiranju člani organizacije Zveze borcev NOV. Svoje prispevke so nakazale že organizacije: Jevnica, Sava, Litija, Stanga, Vače, Smartno in Kresnice.

Skupno smo v Litiji zbrali že 86.439,00 din. Komisija se zahvaljuje vsem delavcem in delovnim organizacijam, ki so solidarno prispevali

Vse tiste delavce, ki še niso dali svojega prispevka, pa prosim, da se odzovejo akciji in svojo obveznost še opravijo.

O zaključku akcije bomo poročali v prihodnji številki »Glasila občanov«.

Ivan Godec

Kako je razdeljen denar za krajevne skupnosti

Občinska skupščina je na 36. seji potrdila razdelitev sredstev, ki so v občinskem proračunu namenjena krajevnim skupnostim.

Za leto 1973 je v proračunu predvideno 524.000 dinarjev, od tega: 60 % za redno dejavnost krajevnih skupnosti v višini 311.000.— 40 % za novogradnje, večja popravila in rekonstrukcije v znesku 213.000.—

Sredstva v višini 311.000.— so razdeljena sporazumno z delegati KS po istih kriterijih in do enake višine kakor v letu 1972, ostanek sredstev v višini 66.000.— pa bo razdeljen naknadno, in sicer po sprejetem odloku o kategoriziranih in nekategoriziranih cestah na območju občine Litija.

Po teh kriterijih bi krajevne skupnosti razpolagale v letu 1973 z naslednjimi začasnimi sredstvi:

Krajevna skupnost	štev. prebiv.	na prebiv. 3,00 din	št. km cest	652.— din na km cest	za funkc. izdatke	skupaj
1	2	3	4	5	6	7
DOLE	1.075	3.225,00	28	18.256,00	3.000	24.481
GABROVKA	1.484	4.452,00	31	20.212,00	3.000	27.664
JEVNICA	714	2.142,00	7	4.564,00	3.000	9.706
LITIJA	4.328	12.984,00	5	3.260,00	3.000	19.244
SAVA	629	1.878,00	9	5.868,00	3.000	10.746
SMARTNO	1.767	5.301,00	1	652,00	3.000	8.953
VACE	762	2.286,00	28	18.256,00	3.000	23.542
KRESNICE	699	2.097,00	6	3.912,00	3.000	9.000
HOTIČ	680	2.040,00	10	6.520,00	3.000	11.560
STANG. POLJANE	695	2.085,00	22	14.344,00	3.000	19.429
POLŠNIK	927	2.781,00	23	14.996,00	3.000	20.777
KOSTREVNICA	670	2.010,00	15	9.780,00	3.000	14.970
JABLANICA	884	2.652,00	10	6.520,00	3.000	12.172
VINTARJEVEC	628	1.884,00	17	11.084,00	3.000	15.968
PRIMSKOVO	681	2.043,00	18	11.736,00	3.000	16.779
SKUPAJ	16.623	49.858,00	230	149.960,00	45.000	244.811

Sredstva v višini 213.000.— ali 40 % od vseh razpoložljivih sredstev za novogradnje, večja popravila in rekonstrukcije so razdeljena na podlagi prejetih programov. Programe so dostavile KS Dole, KS Primskovo, KS Jablaniška dolina, KS Gabrovka, KS Polšnik, KS Jevnica, KS Stanga, KS Kresnice, KS Vače, KS Hotič, KS Sava, KS Vintarjevec; KS Smartno, Litija in Kostrevnica za leto 1973 niso poslale programov.

Ta sredstva se razdelijo naslednjim KS:

KS Dole — za napeljavo vodovodov	50.000.—
KS Jablaniška dolina — za elektrifikacijo	33.000.—
KS Gabrovka — za asfaltiranje cest	50.000.—
KS Jevnica — za nadaljevanje del pri vodovodu	40.000.—
KS Stanga — za vodovod in ceste	10.000.—
KS Primskovo — za rekonstrukcijo ceste	10.000.—
KS Polšnik — za gradnjo vodovoda	20.000.—

KS Dole gradi 6 vodovodov za vasi: Radgonca, Dobovica, Zagozd, Zavrh, Prelesje, Dobje, Selce, Slavna, Suhadole, Velika in Mala goba, Skupni izkup znaša cca 20 km. KS bi prispevala cement in strokovno nadzorstvo, ostalo občani.

Predračunska vrednost del znaša 349.700.—.

KS Jablaniška dolina predvideva nadaljevanje elektrifikacije vasi v dolini, zgraditev trafo postaje in elektrovođa. Skupna vrednost del je 140.000.—.

KS Gabrovka predvideva asfaltiranje odsekov, in sicer: preko naselja Moravče in v Gabrovki. Asfaltiranje bi izvajali v več etapah. Ker bo cestna skupnost SRS v tem letu prispevala za asfaltiranje odseka v Moravčah 50 % stroškov, to je 150.000 din, mora KS zbrati enak znesek in še za asfaltiranje naselja Gabrovka.

Skupna predračunska vrednost je cca 750.000.—.

KS Jevnica predvideva gradnjo javne razsvetljave in pa nadaljevanje del pri vodovodu.

Predr. vrednost razsvetljave znaša 162.000.—. Predračunska vrednost vodovoda oz predvidenega rezervoarja pa 230.000.—.

KS Stanga ima v programu za leto 1973 večjo rekonstrukcijo cest in gradnjo vodovoda.

Predračunska vrednost del znaša 80.000.—.

KS Primskovo gradi cesto Poljane—Gabrška gora, ki bo povezovala Primskovo z Gabrovko GIP Beton je v letu 1972 že dal svoj prispevek k gradnji te ceste v višini 20.000.—, KZ Gabrovka bo prispevala k gradnji te ceste prevoz gramozov

iz Gabrovke do Gabrske gore. Letos bodo opravili zemeljska dela, uredili odvodnjavanje in delni nasip.

Predračunska vrednost cca 3 km cest je 150.000.—.

KS Polšnik namerava zgraditi vodovod na Stranskem vrhu in vodovodni rezervoar na Zg. Mamolju. Poleg tega bodo zgradili še oporni zid pri pokopališču. Za dva oporna zidova je KS dobila sredstva v višini 25.000.— v letu 1972 iz rezervnega sklada Skup. občine Litija. Poleg navedenega predvideva tudi večja popravila na nekaterih cestah.

Skupna vrednost teh del znaša 233.000.—.

KS, ki so poslale svoje programe, pa niso dobile sredstev imajo dolgoročne programe, zato so se delegati strinjali, da dobijo sredstva v prihodnjem letu.

Anton Gorenc

Zanimivosti

S PETROLOM OKROG SVETA

Na bencinski črpalki v Litiji so v prvem polletju prodali cca 78.000.000 litrov bencina. S to količino bi lahko vsi litijski avtomobilisti 9-krat obkrožili Zemljo. Pot bi premagali v 150 dneh, če bi vozili s povprečno hitrostjo 100 km na uro.

I. B.

OBCINSKA STATISTIKA

V času od 1. januarja — 31. julija 1973

- se je rodilo 114 oseb,
- je umrlo 104 oseb,
- se je poročilo 52 parov.

V občini je registriranih:

- mopedov 750
- motornih koles 120
- osebnih avtomobilov 2130
- traktorjev 66
- tovornih vozil in kombijev 72
- specialnih vozil 5

Vozniško dovoljenje ima 3173 občanov.

Krajevna skupnost Vintarjevec je zaživela

Krajevna skupnost Vintarjevec ima dve značilnosti. Je najmanjša po številu prebivalcev in najmlajša glede na obstoj. Ustanovljena je bila leta 1971. Predsednik sveta Krajevne skupnosti je Martin Hostnik iz Vintarjevca, tajnik in obenem blagajnik pa je Jože Krnel iz Črnega potoka, s katerim smo se pogovarjali o življenju in delu krajevne skupnosti Vintarjevec.

Jože Krnel nam je povedal, da so od ustanovitve Krajevne skupnosti vlagali sredstva predvsem v urejevanje ceste Črni potok — Riharjevec, v gradnjo gasilskega doma v Vintarjevcu in za gradnjo ceste Vintarjevec — Debeče. Sredstva so seveda namenjali tudi za vzdrževanje drugih cest, ki jih je na območju Krajevne skupnosti približno 26 km.

Med največje delovne uspehe prištevajo tudi izgradnjo

vodovoda od Riharjevca do Vintarjevca. Omeniti velja, da so navedeni vodovod zgradili vaščani sami in ga tudi sami financirali. Vrednost del je približno 16.000 dinarjev, potrebovali pa so 1.200 m cevi. Nad vasjo v Vintarjevcu so zgradili rezervoar s prostornino 50 m³.

Največji problem v Krajevni skupnosti predstavlja vsekakor elektrifikacija vasi Leskovce in Vrata. Problem se

vleče že vrsto let, vaščanom Leskovce in Vrata pa elektrika še ni zasvetila. Predračun elektrifikacije obeh vasi je 276.000 din. 140.000 din je kreditnih sredstev, 100.000 din bi vaščani prispevali v delu in materialu. 36.000 din pa bi morali zbrati vaščani sami.

Ob spremljanju elektrifikacije Leskovce in Vrata pa ne moremo tudi mimo dejstva, da bi obe vasi verjetno že imele elektriko, če bi bilo med vaščani nekoliko več enotnosti.

V letu 1973 bodo v Vintarjevcu predvidoma končali z gradnjo gasilskega doma, ki bo za tamkajšnje občane velika pridobitev. Gasilski dom ne bo služil samo potrebam gasilstva, ampak bo namenjen tudi za razne prireditve, sestanke različnih organizacij itd.

Velika želja Vintarjevčanov je modernizacija ceste Smartno—Vintarjevec. Predračun asfaltiranja ceste je 118 starih milijonov, kar pa ne bo lahko zbrati. Svet Krajevne skupnosti je o tem že razpravljal. Kot možno varianto zbiranja sredstev so omenili tudi samoprispevek. Vsekakor bo svet Krajevne skupnosti v naslednjem obdobju našel najprimernejšo rešitev za modernizacijo ceste, ali pa bo makadamska cesta še nekaj let služila tamkajšnjim občanom? T. B.

Gasilski dom v Vintarjevcu bo letos dograjen

Kdaj telesnokulturna skupnost?

Priprave za ustanovitev temeljne telesnokulturne skupnosti v naši občini so v teku. Skupščina občine je že imenovala iniciativni odbor za ustanovitev telesnokulturne skupnosti, pred katerim so sedaj zelo obsežne in odgovorne naloge. Iniciativni odbor bo moral izdelati osnutke vseh temeljnih dokumentov telesnokulturne skupnosti in jih dati pred sprejemom v javno razpravo. Skupščina temeljne telesnokulturne skupnosti bo sestavljena po delegatskem načelu iz delegatov delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in osnovnih telesnokulturnih organizacij.

Iniciativni odbor za ustanovitev telesnokulturne skupnosti ima v načrtu formiranje nekaterih komisij, ki bi opravile posamezne naloge pred ustanovitvijo skupnosti. Predvidoma bodo formirane tri komisije in sicer: komisija za pripravo temeljnih dokumentov, komisija za izdelavo programa in komisija za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma, po katerem bo telesnokulturna skupnost pridobivala sredstva za dejavnost.

Z ustanovitvijo samoupravne temeljne telesnokulturne skupnosti v občini bomo napravili korak naprej pri razvoju telesne kulture, saj se bistveno spreminjajo odnosi v našem telesnokulturnem življenju. Samoupravno organiziranje telesne kulture daje možnost delovnim ljudem, da se aktivno vključijo v telesnokulturno življenje, da postane telesna kultura postopoma sestavni del življenja vseh prebivalcev in, da se delovni ljudje tudi aktivno vključijo v oblikovanje politike na področju telesne kulture.

Telesna kultura mora biti enakovreden sestavni del našega družbenega življenja, ker lahko prispeva k zdravju, delovnim in obrambnim sposobnostim, vzgoji, patriotizmu, bratstvu in enotnosti ter internacionalizmu, smotrni uporabi prostega časa, osebnemu zadovoljstvu in k oblikovanju, izražanju in potrjevanju celovite človekove osebnosti. Te cilje pa je mogoče uresničiti le z doslednim bojem za socialistične samoupravne odnose v telesni kulturi, ki mora biti zato zasnovana na skladnosti potreb in interesov najširšega kroga ljudi naše samoupravne socialistične družbe.

Telesno kulturna skupnost v naši občini bo ustanovljena do konca leta 1973. V tem času čaka iniciativni odbor

Ob ustanavljanju telesnokulturne skupnosti se pojavlja tudi vprašanje nadaljnje obstoja in delovanja občinske zveze za telesno kulturo. Mišljenja so različna. Prevladuje mnenje, da bi občinska zveza za telesno kulturo morala še naprej obstajati in delovati predvsem kot operativni organ in nosilec ter povezovalac mnogih telesnokulturnih dejavnosti širšega pomena.

T. B.

zelo odgovorno in obsežno delo, ki ga bo opravil le ob tesnem sodelovanju vseh nosilcev telesnokulturne dejavnosti v občini.

Sestri na državnem prvenstvu

Litija ima dokaj bogato športno tradicijo. V preteklosti so nekatera športna društva dosegala zelo vidne uspehe, saj so nekateri naši športniki posegli v sam vrh jugoslovanskega športa. Dones so primeri, da naši športniki dosežejo raven najvišje republiške kvalitete ali celo jugoslovanske redkejši.

Sestri — dvojčki Lojzka in Rozi Spelič iz Smartna sta letos v sklopu republiške rokometne reprezentance mladink igrali na državnem prvenstvu.

Najprej kratka predstavitev obeh deklet: rojeni sta bili v aprilu 1953, rokomet pa igrata obe pri Rokometnem klubu Usnjar v Smartnem od leta 1967. Pričeli sta kot pionirki, kmalu pa sta potrkali na vrata ekipe članic, ki je takrat tekmovala še v II. republiški ligi. Kvaliteta igre obeh deklet je pripomogla, da sedaj ekipa članic tekmuje v I. republiški ligi. Lojzka igra rokomet nepretrgoma, Rozi pa je imela enoletno prekinitve igranja. Obe sta zaposleni, Lojzka v Lesni industriji Litija, Rozi pa v Predilnici Litija. Sta vestni delavki, Lojzka pa se poleg službe in rokometu šola še pri Delavski univerzi Litija.

Reprezentanca mladink SR Slovenije v rokometu se je na državno prvenstvo pričela pripravljati v letošnjem marcu. Pred državnim prvenstvom so se vsa dekleta zbrala na enotedenskih skupnih pripravah v Ljubljani, od 4. do 8. julija pa so igrala na državnem prvenstvu, ki je bilo v Svetozarevu in Majdanpeku. V konkurenci reprezentanc šestih republik in dveh

pokrajin je reprezentanca SR Slovenije zasedla 4. mesto. Rozi in Lojzka sta iz Majdanpeka, kjer sta igrali pršili z najlepšimi vtisi in spomini. Doseči to kar sta Rozi in Lojzka, pomeni resno, redno in trdo delo v športu. Ni lahko dosegati uspehe. Treba je žrtvovati ogromno prostega časa in se odpovedati mnogim stvarim, ki mlade ljudi privlačijo. Trikrat tedensko treninji, ob sobotah ali nedeljah tekme, dolga celodnevna gostovanja itd. zahtevajo zares mnogo samoodpovedovanja. Kolikokrat se srečajo dekleta, ki gredo v kino, na ples, na razne prireditve z Lojzko in Rozi, ki pa se vztrajno udeležujeta treningov, potujeta na tekme in živita za šport. Je pa nekaj, kar dožive in občutijo samo športniki. Občutek pripadnosti kolektivu, radost ob zmagi, solze ob porazu, medsebojno vspodbujanje, prijateljske športne vezi, aplavz gledalcev...

Lojzki in Rozi čestitamo ob njunih športnih uspehih.

B. T.

Več planinske dejavnosti

Litijski planinci Janče radi obiskujejo

Planinstvo je najbolj množična oblika telesnokulturne dejavnosti na Slovenskem. Danes šteje planinska organizacija 68.000 članov s preko 100 planinskimi društvi. Planinstvo je del naše stvarnosti ni se vključuje v svetovni pojav planinstva. Planinsko udejstvovanje pomeni mnogim delovnim ljudem nepogrešljivi del njihovega prostega časa in se smotrno vključuje v način njihovega življenja.

Nobena druga dejavnost na področju telesne kulture se ne more pohvaliti s tako duhovno kulturo kot naše planinstvo. Hojo po gorah še posebej cenimo z biološko-zdravstvenega vidika. Tehnično in vsebinsko temeljito in smotrno pripravljene izleti in pohodi po gorah lahko rešujejo številne vzgojno-izobraževalne naloge s področja intelektualne, estetske, moralne in obrambne vzgoje. Usmerjanje mladine oz. mladega človeka na planine, navajanje na kulturne in zdrav način preživljanja prostega časa v naravi in oblikovanje kulturnega odnosa do nje lahko v marsičem spremenijo način življenja mladine in odraslih.

In kako je s planinsko dejavnostjo v Litiji?

T. Lebinger

V našem kraju obstoja Planinsko društvo Litija, ki v svojih vrstah zajema pionirje, mladino in odrasle člane. Vse skupaj je včlanjenih v PD preko 400 članov, kar pa je še daleč pre malo glede na možnosti, za razvoj planinstva v Litiji. Društvo, ki je dokaj agilno, oskrbuje znano postojanko II. grupe odredov na Jančah. Kljub temu, da je bil v zadnjih letih dosežen viden napredek pa je še vedno premajhno število tistih, ki hodijo v gore. Znano je namreč, da obstoja v Sloveniji preko 10 planinskih transverzal od katerih sta najbolj znani Slovenska in Zasavska, da o ostalih niti ne govorimo. Torej možnosti je veliko, treba pa bo v prihodnje več storiti za našega občana, prirediti več izletov v naše gore, kjer se bo delovni človek tudi resnično lahko spočil oz. rekreiral po delu v tovarni. To pa bo možno doseči s skupnimi močmi saj le tako bo planinstvo doseglo tisti cilj katerega ima: povratek k naravi, brez katere si ne moremo zamisliti srečnega življenja.

Koliko porabimo za vzdrževanje cest

Na sejah občinske skupščine velikokrat govorijo o vzdrževanju cest. Odborniki nikakor niso zadovoljni z vzdrževanjem občinskih cest in skoraj ne mine seja, da ne bi govorili o vzdrževanju cest.

Občinska skupščina je na 35. seji, dne 5. junija, potrdila finančni načrt cestnega sklada občine Litija.

V finančnem načrtu je predvideno 1.000.000 dinarjev za redno vzdrževanje 116 km občinskih cest, kar znaša 8.630 din na km vzdrževane ceste.

Občinske ceste vzdržuje Stanovanjsko komunalno podjetje Litija, katerega predstavniki trdijo, da je znesek, namenjen za vzdrževanje občinskih cest, premajhen. Zato za malo denarja — slabo vzdrževanje. Če je to res, naj bralci sami presodijo.

Za leto 1973 so sredstva sklada za ceste razdeljena takole:

— vzdrževanje občinskih cest	1.000,000
— obnovitev mostu v Jablanici	20,000
— asfaltiranje avtobusne postaje v Hotiču	20,000
— tehnične rezerve	69,746,17
SKUPAJ	1.109,746,17

Pričakujemo, da bodo v letu 1973 ceste bolj vzdrževane, saj je za redno vzdrževanje cest zagotovljenih 27,9 odstotkov več sredstev kot v preteklem letu.

Anton Gorenc

Ekipa RK »Usnjar« Smartno. Druga z leve v zadnji vrsti je Lojzka, četrta pa Rozi

OBČANI!

SODELUJTE S PRISPEVKI V GLASILU
OBČANOV

POSAMEZNE ČLANKE POŠILJAJTE NA
NASLOV UREDNIŠKEGA ODBORA

O gradu Bogenšperk

V letu 1972 je minilo 300 let od takrat, ko se je Janez Vajkard Valvasor vrnil z daljšega popotovanja po Evropi (bil je celo v severni Afriki) domov, se oženil in si iz dediščine kupil v okolici Litije gradove Bogenšperk, Črni potok in že takrat podrti Lichtenberg. Ko si je tako uredil dom in družino, se je posvetil študiju in raziskovanju domovine. V pomoč pri študiju mu je bila tudi knjižnica, ki je z leti narasla na okrog 10.000 zvezkov. Največji uspeh njegovega študija in pisanja je njegovo delo **SLAVA VOJVODINE KRANJSKE**. Prav po tem delu je J.V. Valvasor še danes znana in pomembna osebnost preteklosti.

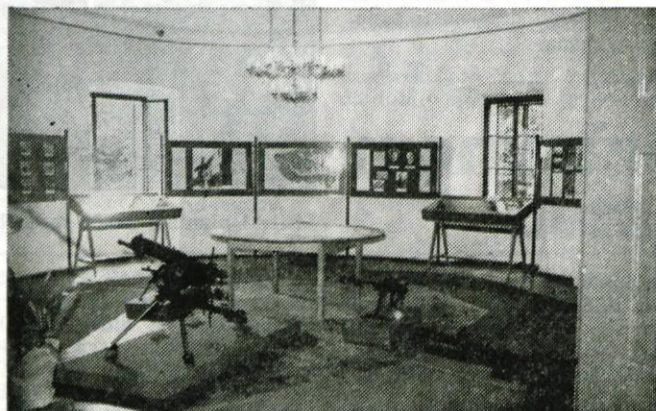
Kako je danes z Bogenšperkom, znamenitim gradom, kjer je Janez Vajkard Valvasor ustvarjal svoje največje delo?

Prav lani, ko je minilo 300 let od njegove naselitve na gradu Bogenšperk, so v Litiji ustanovili poseben odbor za obnovo gradu Bogenšperk, ki ga vodi tovariš Marjan Oblak, predsednik kulturne skupnosti Litija.

Povedati je še treba, da je IBT iz Trbovelj začelo pred leti z ureditvijo gradu. Zmanjkalo je denarja za veliko-potezne načrte, čeprav ima IBT marsikatero zaslugo za ohranitev gradu. Grad so v celoti spomeniško raziskali, kar je terjalo veliko dela. Potem so grad zavarovali pred vremenskimi vplivi, uredili zunanja okna in izdelali načrte za ureditev gradu, ki so jih prepustili novoustanovljenemu odboru za obnovo gradu Bogenšperk.

Seveda si je bil odbor za obnovo gradu Bogenšperk kmalu na jasnem, da bo moral delati z manjšimi sredstvi in da bo tako počasi prišlo do ureditve tega zanimivega gradu. In kaj so naredili v letu 1972?

V najnujnejših prostorih so napeljali elektriko pod ometom ter i vedli manjša pleskarska in zidarska dela. V drugem nadstropju je občinski odbor ZB NOV Litija,

Del muzeja NOB na Bogenšperku

skupaj z delovnimi organizacijami v občini uredil muzej NOB. Za to ima velike zasluge tovariš Zvone Bric. Lani je bila postavljena tudi slikarska razstava pokojne akademske slikarke Mire Pregljeje iz Litije (za letošnji 8. marec so njene slike razstavili v Kranju). Uredili pa so tudi delovno sobo Janeza Vajkarda Valvasorja. Potem so z delom nadaljevali. Letos maja so odprli razstavo treh prosvetnih delavcev iz naše občine. Svoje slike razstavljajo (še vedno si jih lahko ogledate): Niko Prestor in Polde Mihelič iz Litije ter akademski slikar Jože Meglič

z Šmartnega. V načrtu je še ureditev športne trim steze v okolici gradu. Predvidena je tudi ureditev knjižnice, kjer bi bile lahko različne kulturne prireditve. V delovni sobi Janeza Vajkarda Valvasorja bodo uredili vitrino, v kateri bodo sodobne izdaje njegovega dela. Prve knjige je že obljubila Cankarjeva

založba, za sodelovanje pa so pridobili tudi Mladinsko knjigo. Pri vsem tem ne smemo pozabiti Turističnega društva iz Litije, ki ureja v pritličnih prostorih gradu manjši bife. V zadnjem času so uvedli tudi vstopnino, ki je razmeroma nizka, saj znaša 3 dinarje za odrasle in dinar za otroke.

To je kratek prikaz dela novoustanovljenega odbora za obnovo gradu Bogenšperk. Na razpolago so imeli manjša sredstva in vendar so marsikaj naredili, pa tudi nekatere zanimive prireditve so že bile na gradu. Tudi obiskovalcev imajo na gradu vedno več. Ima pa odbor tudi načrte za v prihodnje. In o tem bo potrebno še spregovoriti.

Miloš Djukić

Morda želite podpreti prizadevanja pri obnovi gradu Bogenšperk? Objavljamo naslov odbora in številko žiro računa:

ODBOR ZA OBNOVO GRADU BOGENŠPERK
Številka žiro računa:
50150-652-29301

naše revolucije, borbe in težke borbe, ki so bile v Gabrovki in okolici med NOB.

Nov prapor Krajevne organizacije ZB NOV Gabrovka, razvit na proslavi pa bo trajen simbol naše velike zmage in spomin na težke dni borbe za svobodo, ter na vse tiste, ki so zanjo žrtvovali svoja življenja.

T. B.

Lidijo Sentjurs in Sergeja Krajgherja je v Gabrovki sprejel predsednik SO Stane Volk

Dan vstaje slovenskega naroda so v Gabrovki svečano praznovali. Osrednja svečanost je bila ob razvitju novega prapora Krajevne organizacije ZB NOV Gabrovka.

Množica domačinov in gostov, zbrana pred kulturnim domom v Gabrovki je 22. julija spremljala proslavo ob 32. obletnici vstaje slovenskega naroda.

V kulturnem programu so nastopali učenci Osnovne šole Gabrovka in Gabrovška mladina, slavnostni govor pa je imel prvoborec Rudi Rappl, ki je tudi razvil nov prapor Krajevne organizacije ZB NOV Gabrovka.

Proslave so se poleg predstavnikov družbeno političnih organizacij Gabrovke in občine udeležili tudi predsednik Skupščine SR Slovenije Sergej Krajgher, članica sveta federacije Lidija Sentjurs in Jože Borštnar, narodni heroj in domačin iz Gabrovke, ki je ob tej priliki prejel spominsko plaketo.

Gabrovčani in njihovi gostje so s proslavo obudili spomin na svetle trenutke

Odkritje spomenika žrtvam NOB na Štangi

Spomenik enainvajsetim žrtvam NOB je bil odkrit na Veliki Štangi na proslavi ob Dnevu borca 4. julija. Odkril ga je Franc Vidic, predsednik Občinskega odbora ZZB NOV Litija, ki je imel na proslavi tudi slavnostni govor.

Dolgoletna želja prebivalcev Stange in okolice se je uresničila z odkritjem spomenika žrtvam fašističnega nasilja. Na obronku gozda nad vasico stoji obeležje, ki bo trajno spominjalo na težko prehojeno pot med NOB. Štanga in okoliške vasi so bile med NOB prizorišče mnogih borb z okupatorjem. Tu so se mnogokrat pomikale partizanske kolone, ki so jim tamkajšnji prebivalci dali zatočišče in hrano, ter z roko v roki sodelovali z njimi v narodno-osvobodilnem boju.

Na proslavi so se spet srečali stari prijatelji-borci iz NOB, ki so obujali spomine na borbe in druge težke pa tudi prijetne trenutke iz NOB. Poseben poudarek je proslavi dala mladina, ki je tega dne organizirala pohod po partizanskih poteh. Tri skupine mladincev in mladink so na pohodih spremljali borci NOB in z njimi obujali dogodke med NOB v krajih, kjer so hodili. Med pohodom je mladina odkrila

tudi spominska obeležja na Velikem vrhu, Kresniškem vrhu in Vintarjevcu. Sto mladincev in mladink, sodelujočih na pohodih po partizanskih poteh, je preživelo prijeten dan ob obujanju tradicij NOB.

Na proslavi ob odkritju spomenika so sodelovali učenci osnovne šole in pevski zbor »Zvon« iz Smartna, pevski zbor KUD-a iz Jevnice ter sindikalna godba iz Litije. Po proslavi pa so se borci, mladina, domačini in gostje v prijetnem vzdušju še dolgo zadržali na Štangi.

L. K.

Spomenik žrtvam NOB na Štangi

Mladina ob prihodu na Štango

14. maja je bilo na Sp. Logu odkrito spominsko obeležje na mestu kurirskega prehoda prek Save med NOB

Glasililo občanov

Ustanovitelj in izdajatelj: Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Litija.

Ureja uredniški odbor: Tine Brilej (glavni in odgovorni urednik), Ivan Godec, Ivan Boh, Anton Gorenc, Miloš Djukić, Slavko Urbič, Andrej Kralj in Lojze Kotar

Lektor: Mija Bernik
Tisk in klišej: CP »Gorenjski tisk« Kranj.

Naslov in uredništvo: Litija, Trg na Stavbah 1, p. p. 6.

Casopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.